

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА

**ІСТОРІЯ
МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ імені І. І. МЕЧНИКОВА
(1865-2015)**

*Присвячується 150-річчю Одеського національного
університету імені І. І. Мечникова*

ОДЕСА
ОНУ
2015

УДК 378.4.014.24 (477.74-21) "1865/2015"

ББК 74.584 (4Ук-4Од-2О)738.1

I-90

Рекомендовано до друку Вченою радою
ОНУ імені І. І. Мечникова.

Протокол № 1 від 29 вересня 2015 р.

Головний редактор

І. М. Коваль, ректор ОНУ імені І. І. Мечникова,
доктор політичних наук, професор

Відповідальний редактор

В. С. Гріневич, кандидат фізико-математичних наук, старший науковий співробітник, начальник Відділу міжнародного співробітництва

Автори:

В. С. Гріневич, О. В. Лебедєва; Є. О. Левитська; В. Е. Трапштейн; Т. А. Яценко

I-90 **Історія** міжнародного співробітництва Одеського національного університету імені І. І. Мечникова / В. С. Гріневич, О. В. Лебедєва; Є. О. Левитська; В. Е. Трапштейн; Т. А. Яценко, гол. ред., автор передмови І. М. Коваль. – Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2015. – 84 с.
ISBN 978-617-689-039-0

Видання містить унікальні історичні факти міжнародної діяльності Одеського національного університету імені І. І. Мечникова з перших років існування й до сьогодення. Характеристика історичного фону дозволяє прослідкувати політичні і соціально-економічні умови та науково-освітні процеси в країні та світі, в рамках яких відбувалось співробітництво університету з іноземними партнерами.

Видання висвітлює процес становлення ОНУ імені І. І. Мечникова як вищого навчального закладу Півдня країни з широкою географією наукових та освітніх зв'язків в епоху глобального мислення та інтеграційних тенденцій.

УДК 378.4.014.24 (477.74-21) "1865/2015"

ББК 74.584 (4Ук-4Од-2О)738.1

ISBN 978-617-689-039-0

© Колектив авторів, 2015

© Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2015

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Міжнародне співробітництво Імператорського Новоросійського університету (1865-1917 рр.).....	5
Міжнародне співробітництво Одеського державного університету імені І. І. Мечникова (1945-1991 рр.)	13
Міжнародне співробітництво Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (1991-2015 рр.)	19
Список джерел та літератури.....	41

CONTENTS

Foreword.....	45
The Imperial Novorossiya University International Collaboration (1865-1917).....	46
The Odessa I. I. Mechnikov State University International Collaboration (1945-1991)	54
The Odessa I. I. Mechnikov National University International Collaboration (1991-2015)	61
References.....	83

ПЕРЕДМОВА

Шановні читачі,

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова – один з найстаріших вищих навчальних закладів України.

З 1865 р. історія університету стала невід’ємною частиною історії розвитку українських земель. Вивчення історії різноманітних аспектів діяльності університету зараз – це об’єкт багатьох наукових досліджень.

На сучасному етапі міжнародне співробітництво ОНУ імені І. І. Мечникова зокрема, знаходиться в центрі прискіпливої уваги української та світової спільноти. Але так було не завжди. Історія міжнародного співробітництва довгий час знаходилася в тіні, і причиною цього було те, що за часів радянської епохи міжнародна діяльність, зокрема в науково-освітній сфері, була занадто регламентована. Та чи можливо залишити поза увагою такий важливий аспект університетської діяльності, як міжнародна взаємодія, зважаючи на сучасні глобалізаційні та інтеграційні процеси?! Звичайно ж, ні. Міжнародне співробітництво – один з найважливіших інструментів успішного втілення в життя головної мети університетів, а саме – здійснення освітньої та наукової діяльності на високому рівні, що відповідає умовам сучасних знань і технологій.

Саме тому, зараз Ви тримаєте в руках спільну роботу колективу відділу міжнародного співробітництва ОНУ імені І. І. Мечникова. Публікація містить рідкісні фактичні та фотоматеріали, що не публікувалися ніде й ніколи раніше. Це видання присвячено 150-річчю ОНУ імені І. І. Мечникова. Тут Ви знайдете інформацію про міжнародну діяльність університету ще з 1865 р. Матеріали систематизовані та представлені у трьох розділах. В першому містяться рідкісні факти про закордонну активність ще Імператорського університету: 1865-1917 рр. Другий розділ присвячений міжнародним зв’язкам Одеського державного університету за радянських часів. Розвиток плідного співробітництва із закордонними науково-освітніми установами Одеського національного університету після здобуття Україною незалежності відображено в третій частині запропонованого Вашій увазі видання.

Ваші побажання і враження дуже важливі для нас!

З повагою,

**ректор ОНУ імені І. І. Мечникова,
доктор політичних наук, професор І. М. КОВАЛЬ**

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ІМПЕРАТОРСЬКОГО НОВОРОСІЙСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ (1865-1917 рр.)

Імператорський Новоросійський університет (ІНУ) був створений і далі існував відповідно до Статутів державних університетів Російської Імперії від 1865 і 1883 років.

Пріоритетами в цих статутах були, природно, освіта і наука як база розвитку країни в цілому і її Півдня, зокрема. Розвиток освіти і науки завжди сягає своєї повної ефективності при відкритості і взаємодії з різними науковими центрами і окремими передовими фахівцями країни і світу.

Розуміння цього і визначило інструменти співробітництва із закордонними науковими і освітянськими центрами Європи і світу, які сформувалися в Одеському університеті. Напрямки взаємодії вітчизняних і зарубіжних фахівців визначалися нагальними потребами розвитку тих чи інших галузей освіти, науки, промисловості і суспільства півдня Російської Імперії.

Новоросійський університет, який своєю діяльністю швидко зайняв визначні позиції в різних галузях науки, **співпрацював з різними науковими, громадськими та державними організаціями** Європи, Америки, Азії та Австралії, серед яких були такі державні організації як Англійський уряд, Бельгійське консульство, Болгарське міністерство народної освіти, Варшавська цензурна комісія, Варшавський статистичний Комітет, Грецьке філоксерне товариство в Константинополі, Женевське управління народної освіти, Муніципалітет м. Буенос-Айреса, Румунське міністерство духовних справ і народної освіти, Французьке командування. Крім цього розвивались зв'язки з відомими науковими організаціями: Смітсонівський інститут у Вашингтоні, Бібліотека Ватикану, Бібліотека Конгресу, Британський музей, Загребська (Югославська) академія, Товариство історії Франції, Фінляндське товариство. Серед закордонних партнерів були також численні громадські організації, такі, як Британська асоціація наукового прогресу, Варшавське товариство піклування про поранених воїнів, Грецька народна бібліотека в Афінах, Грецький філологічний Сіллог у Константинополі, Зоологічне товариство Франції, Королівське товариство Вікторія (Австралія), Німецьке товариство природознавців і лікарів у Франкфурті-на-Майні, Товариство Нового Південного Уельсу, Фонд Карнегі щодо сприяння викладацької діяльності (США).

Незалежно від часу та епохи наш університет приділяв велику увагу підвищенню науково-освітнього рівня викладачів, ознайомленню вітчизняних спеціалістів та студентів із **закордонним досвідом** та залученню співробітників університету до взаємодії з провідними фахівцями та установами усього світу. Плідні, дружні та наукові зв'язки були розвинуті

з Афінським університетом (Греція), Бодлеанською бібліотекою (Велика Британія), Буенос-Айреським університетом (Аргентина), Варшавською ветеринарною школою (Польща), Варшавським університетом (Польща), Гельсінгфорським університетом (Фінляндія), Афінським університетом (Греція), Інститутом Карнегі (США), Копенгагенським університетом (Данія), Краківським університетом (Польща), Лілльським університетом (Франція), Мельбурнським університетом (Австралія), Норвезьким університетом у Христианії, Оксфордським університетом (Англія), Падуанським університетом (Італія), Пізанським університетом (Італія), Університетом Канзаса (США), Університетом Токіо (Японія), Французькою школою в Афінах (Греція), Единбурзьким університетом (Шотландія). Таким чином, закладався міцний фундамент плідної співпраці з цими установами в майбутньому.

На другу половину XIX ст. припав **період різноманітних політичних і державних трансформацій**, в першу чергу, в міжнародному середовищі. Ці процеси з наукової точки зору привертали увагу вчених Новоросійського університету, чия діяльність демонструвала вихід університету на якісно вищий рівень у системі відносин між освітянськими установами. Серед вчених-дослідників таких трансформацій був П. Є. КАЗАНСЬКИЙ (1866-1947), ординарний професор, доктор міжнародного права юридичного факультету Новоросійського університету з 1899 р. (див. фото 1). Він активно цікавився питаннями міжнародного права, зокрема, питаннями війни, миру, судівництва. Так само П. Є. КАЗАНСЬКИЙ значну увагу приділяв міжнародному адміністративному і цивільному праву. За роботу «Судноплавство по міжнародним рікам» він отримав золоту медаль юридичного факультету Московського університету. У 1895 р. КАЗАНСЬКИЙ з науковою метою відправився за кордон. Метою його дослідження були важливі новоутворення міжнародного права – міжнародні

адміністративні організації. Результатом чималої роботи у цьому напрямку стала докторська дисертація «Загальні адміністративні союзи держав» у 3-х томах. Ці роботи заклали міцний фундамент для подальших наукових розробок у сфері міжнародного права, яке в той період переживало саме етап свого становлення як нової самостійної дисципліни.

Фото 1. Професор П. Є. Казанський

Географічне положення Одещини визначало центральне місце університету щодо впливу на **ідеологічне життя населення Балканського півострову**. Північне

Причорномор'я пов'язувало культурно, етнічно та релігійно різноманітні народи, що знаходилися під впливом, а іноді і в складі різних імперій. Тим не менш, слов'янські народи Балкан визнавали свою схожість, саме тому вчені-історики Новоросійського університету, що займалися вивченням історії Балканських етносів, не тільки зміцнювали дослідницьку базу університету, а й посилювали взаємопорозуміння між близькими за культурою та мовою народами. З моменту відкриття університет був центром ідейного впливу на народи Балканського півострова, де провідною фігурою у вивченні слов'ян у перші роки існування університету став професор В. І. ГРИГОРОВИЧ (1815-1892) – філолог, історик, один з основоположників російського та українського слов'янознавства (див. фото 2). Одна з його перших праць «Нарис навчальної подорожі по Європейській Туреччині» (1848) містить найважливіші дані з етнографії, етнічної історії південних слов'ян, історії слов'янської писемності. Ця книга відіграла значну роль у розвитку російського слов'янознавства та в історії болгарського національного Відродження.

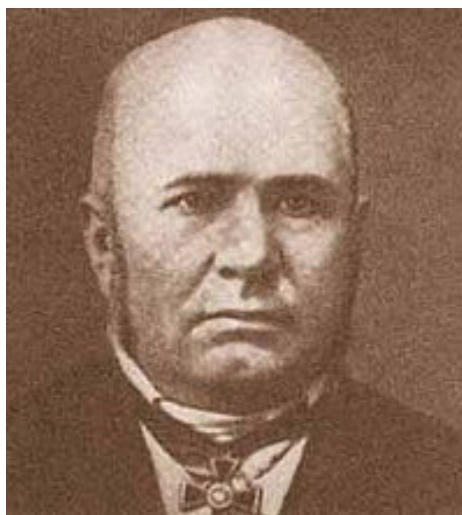

Фото 2. Професор В. І. Григорович

Сфера наукових інтересів вчених Новоросійського університету охоплювала політичні **трансформації і в країнах Західної Європи**. Значне місце в системі історичних досліджень посідало вивчення наслідків подій Великої Французької революції як процесу, що змінив економічний та соціально-політичний устрій усієї європейської цивілізації, а також інших процесів, що мали визначний вплив на розвиток тогочасного європейського та світового суспільства. Історик-новіст, соціолог, публіцист О. С. ТРАЧЕВСЬКИЙ (1838-1906) в одеський період написав велику кількість статей про міжнародну політику періоду Великої Французької революції (див. фото 3). У Новоросійському університеті О. С. ТРАЧЕВСЬКИЙ став одним із засновників вивчення історії Великої французької революції. Він одним з перших використав документальні дані російських архівів для вивчення історії Західної Європи.

Фото 3. Професор О. С. Трачевський

Він написав багато монографій із загальної та російської історії, серед них: «Польське безкоролів'я», «Підручник історії», «Німеччина напередодні революції та її об'єднання»,

«Іспанія 19 ст.», «Наполеон І. Перші кроки і консульство. 1769-1804» і т. д. У роботах ТРАЧЕВСЬКОГО повною мірою висвітлювалися питання політичної та соціально-економічної історії, міжнародні відносини. Він належав до істориків ліберального напрямку, входив до числа видатних діячів Паризької російської школи.

Г. Є. АФАНАСЬЄВ (1848-1925) (див. фото 4), що також був одним з видатних вихованців Новоросійського університету, у своїх дослідженнях теж приділяв значну увагу різним аспектам життя в інших країнах, намагаючись використати їхній позитивний досвід. Його магістерська і докторська дисертації («Головні моменти міністерської діяльності Тюрго», 1884; «Умови хлібної торгівлі у Франції в 18 ст.», 1892) висвітлювали питання історії Франції напередодні буржуазної революції 18 ст. Цій проблематиці також були присвячені і його статті.

Роботи АФАНАСЬЄВА, побудовані на величезній кількості архівних документів, користувалися особливою увагою серед істориків (основні з них були перекладені на французьку мову). АФАНАСЬЄВУ вдалося розкрити ряд питань щодо соціально-економічної історії Франції 18 ст. і залишити помітний слід у вітчизняній науці. Деякі праці АФАНАСЬЄВА видавалися у Франції і в Англії. В ІНУ він так і не став професором, а згодом змушений був залишити посаду як «політично неблагонадійний». В 1896-1918 роках керував відділенням Державного банку Російської імперії в Києві, для якого, дякуючи старанню АФАНАСЬЄВА, у 1905 р. була побудована нова будівля (нині в ній розміщений Нацбанк України). З 3 травня 1918 він став членом першого Українського Уряду, а з 14 листопада займав положення Міністра закордонних справ Української Держави. Останні роки свого життя він працював у Белграді.

Плідною була також **праця науковців природничих наук**, що мали можливість відвідувати різні країни з метою проведення наукової роботи. Використовуючи досвід, отриманий від колег за кордоном, вони могли проводити свої унікальні дослідження та передавати західні здобуття молодим вітчизняним фахівцям. Так, 29 травня 1865 року доцент астрономії Л. БЕРКЕВИЧ отримав запрошення суспільства німецьких астрономів відвідати їхнє засідання з 31 серпня по 2 вересня. Ця поїздка була схвалена на засіданні ради університету. Результатами цього відрядження стало придбання книг, а також астрономічних інструментів для споруджуваної обсерваторії при університеті. В період 1868-1869 рр. ординарний професор ЛЕОНТОВИЧ був двічі відряджений до Варшави: в перший раз він відвідав місто для огляду, а в другий – для прийому та пересилання в університет

юридичної бібліотеки сенатора фон-ГУБЕ. Разом з інтенсифікацією залучення співробітників університету до міжнародної наукової діяльності, зростав й час їх перебування за кордоном. Так, доцент ВЕРИГО був відправлений за кордон на три місяці, ординарний професор Н. СОКОЛОВ – на п'ять місяців, а доцент ПАТЛАЄВСЬКИЙ вже мав можливість перебувати в інших країнах, здійснюючи необхідні дослідження два роки. В період 1874-1875 рр. значно зросла кількість науковців, що виявили бажання й отримали можливість виїздити за кордон і отримувати іноземний досвід. В зазначений час за кордон були відряджені екстраординарний професор УМОВ, ординарний професор МЕЧНИКОВ, а також доценти КОНДАКОВ і КОЧУБИНСЬКИЙ.

У 1876 році продовжувалась **співпраця** із закордонними науково-освітянськими установами за **різними напрямками**, важливими для Новоросійського університету, такими, як історія, хімія, астрономія тощо. У цьому році для вдосконалення роботи підрозділів університету за вищезазначеними напрямками за кордон терміном на 2 роки були відряджені видатні науковці. Наприклад, доцент УСПЕНСЬКИЙ виїздив за кордон для занять з загальної історії, а лаборант СПИРО – з фізіології. Ординарний професор ВЕРИГО з 20 квітня по 15 серпня відвідав інші країни для огляду знов облаштованих за кордоном хімічних лабораторій. Делегація університету, в складі якої були професори ЛІГИН, УМОВ і ВОЛКОВ та астроном-спостерігач БЛОК, виїздила до Лондона та відвідала відкриту там влітку 1876 р. виставку наукових приладів, що проводилася в Південно-Кенсингтонському музеї.

Відповідно до намірів спільних досліджень з реєстрації сигналів астроном-спостерігач БЛОК відвідав Варшаву і Берлін з метою визначення в Берліні умов управління, а в Варшаві – умов прийому сигналів, що проходять між Віднем, Берліном і Гринвічем. Службовці приймали участь у визначенні координатів довготи обсерваторії Новоросійського університету.

На початку 1880-х рр. Міністерство народної освіти стало приділяти більше уваги міжнародній діяльності науково-освітянських установ країни. Це стимулювало закордонну наукову активність фахівців ІНУ, що можна проілюструвати наступними фактами. Тільки з 1881 по 1882 роки з дозволу Міністерства за кордон були відряджені доценти ПАЛАУЗОВ, ГАМБАРОВ і лаборант МЕЛІКОВ на 1 рік, лаборант ВЕРНЕР – на 2 роки, а ординарний професор КОЧУБИНСЬКИЙ – на літній вакаційний час 1882 р. У період з 1882 по 1883 роки можливість відвідати своїх закордонних колег отримали професор БОГШІЧ, лектор з історії слов'янських законодавств, доцент ПИРОГОВ.

Наприкінці ХІХ ст. міжнародний фон знову почав змінюватися, але політичні трансформації в Європі лише сприяли процесу становлення Новоросійського університету як міжнародно-відомого наукового центру.

Раніше (до 1871 р.) між Російською імперією та сформованими країнами Західної Європи простягався пояс роздібнених німецьких держав, що не мали достатньо фінансової можливості та стратегічної необхідності для посилення наукового співробітництва. Після ж 1871 р. на політичній карті Європи з'являється єдина об'єднана Німеччина, що стає сполучною ланкою між українськими землями в складі Російської імперії та розвиненими країнами Західної Європи. Відповідно до цього розширюється і географія наукового співробітництва Новоросійського університету: крім традиційного європейського напрямку починає формуватися африканський (Єгипет) та латиноамериканський (Аргентина) тощо.

Відповідно до згаданого вище з **1883 по 1884 роки** з боку науковців нашого університету було здійснено багато наукових візитів. У цей період спільно зі своїми закордонними колегами співпрацювали ординарні професори УМОВ, КЛИМЕНКО та лаборант ГЕРИЧ. Вони прийняли участь у Віденській електричній виставці. Ординарні професори КОНДАКОВ і УСПЕНСЬКИЙ виїздили до Константинополя на свій вакаційний час у 1884 р., так само як і доцент РЕПЯХОВ, і лаборант ГЕРИЧ. Лаборанту ВЕРНЕРУ продовжено термін закордонного відрядження ще на 1 рік з 1 квітня. Протягом 1884-1885 рр. був відряджений з науковою метою за кордон ординарний професор ТРАЧЕВСЬКИЙ з 15 серпня по 15 жовтня 1884 р. У липні 1904 р. заслужений ординарний професор С. П. ЯРОШЕНКО і приват-доцент С. БУНІЦЬКИЙ були запрошені на Міжнародний з'їзд математики в Гейдельберг.

1908 рік був також плідним з наукової точки зору для фахівців ІНУ, що мали можливість виїхати за кордон для реалізації своїх наукових прагнень. Навесні цього року були відряджені з науковою метою професори Е. Р. фон-ШТЕРН, А. А. ПАВЛОВСЬКИЙ та І. А. ЛІННИЧЕНКО (див. фото 5). Вони виступали з науковими доповідями на міжнародному археологічному конгресі у Каїрі. Проф. І. А. ЛІННИЧЕНКО провів також свій літній вакаційний час

у Кракові та Відні для продовження роботи з історії відносин Росії та Польщі, а зимовий – у Німеччини і Австрії для вивчення устрою археологічних музеїв. А. І. ТОМСОН виїздив до Німеччини та Франції, а С. Д. ПАПАДІМІТРИУ, С. Г. ВІЛІНСЬКИЙ – до Болгарії та Москви для вивчення слов'янських

перекладів грецьких містиків. У травні 1910 р. з науковою метою був відряджений І. А. ЛІННИЧЕНКО на

XVII міжнародний конгрес американістів у Буенос-Айресі.

Після 1912 р. наукова діяльність ІНУ за кордоном успішно продовжувалась. Вже традиційно

професор І. А. ЛІННИЧЕНКО у свій літній вакаційний час перебував у Відні, Кракові та Львові, а також відвідав XIV Міжнародний конгрес з антропології та доісторичної археології в Женеві у вересні 1912 р. Аналогічно професор ПАВЛОВСЬКИЙ прийняв участь у X Міжнародному конгресі історії мистецтв та у Міжнародному Археологічному Конгресі в Римі. У 1914 р. професор ЛЕБЕДИНСЬКИЙ був відправлений у закордонне відрядження до серпня 1915 року. У літній вакаційний час 1915 р. своєю роботою активізували міжнародну взаємодію професори ЛІННИЧЕНКО, ВІЛІНСЬКИЙ, ВАРНЕКЕ, приват-доценти ЛАЗУРСЬКИЙ, МАНДЕС, БІЦІЛЛІ, ПОТАПОВ.

Результатами міжнародної наукової діяльності фахівців Імператорського Новоросійського Університету стали **численні друковані видання** в закордонних журналах. Серед них роботи доцента барона СТЮАРТА, ординарних професорів ЦЕНКОВСЬКОГО, МАРКУЗЕНА.

Наукові здобуття співробітників Новоросійського університету були оцінені не тільки вітчизняними, а й зарубіжними науковцями. Вчені нашого університету зробили вагомий внесок у розвиток європейських наукових шкіл, саме тому спеціалісти західноєвропейських університетів визнавали їхній високий науковий авторитет і європейський рівень досліджень. Факт високої взаємодовіри та визнання підтверджують наступні урочисті події. У 1869 р. ординарний професор СОКОЛОВ був обраний дійсним членом Німецького хімічного товариства в Берліні. У 1881-1882 рр. професор Берлінського університету Рудольф ФІРХОВ був обраний почесним членом Імператорського Новоросійського Університету. Обраний почесним членом Новоросійського університету і член Віденської академії, ординарний професор Віденського університету Франц МИКЛОШИЧ.

Крім цього, вчені ІНУ співпрацювали з західноєвропейськими спеціалістами в рамках **наукових конференцій і експедицій**. Наприклад, стаття доцента КЛИМЕНКО «Про етилмолочну кислоту з масла» відображена в протоколах V з'їзду російських природознавців у Варшаві. У 1907 р. ординарний професор Імператорського Новоросійського університету А. І. НАБОКИХ, виконуючий обов'язки члена Комітету одеського досвідченого поля, взяв участь у кількох експедиціях з ґрунтознавства разом з агрогеологами Румунії та Угорщини, професором МУРГОЧІ і доктором ТРЕЙТЦЕМ. У червні 1908 р. спільно з професорами МУРГОЧІ, ТРЕЙТЦЕМ і ТИМКО після спільних ґрунтознавчих екскурсій в Росії, Румунії та Угорщини вироблено план скликання наради фахівців-ґрунтознавців всіх країн для встановлення нормальної ґрунтознавчої термінології та класифікації ґрунтів. У зв'язку з цим в 1909 р. пройшов з'їзд у Будапешті в Королівському геологічному інституті.

Про **європейське визнання нашого університету** свідчить й те, що значна кількість зарубіжних світських та релігійних діячів приймали запрошення керівництва ІНУ або самі виявляли бажання ознайомитися

з його діяльністю. Так, 11 серпня 1869 р. університет відвідав Принц Карл Румунський, а 22 вересня 1869 р. – Високопреосвящений Михайло, Митрополит Сербський. Зі свого боку наш університет демонстрував прихильність до курсу на відкритість та залучення закордонних фахівців до роботи з метою покращення та вдосконалення освітньо-наукового рівня Новоросійського університету. Більш того, провідні європейські вчені брали безпосередню участь у дослідженнях та викладанні на факультетах ІНУ. Наприклад, протягом 1876-1877 рр. професора Берлінського університету доктора В. ЯГИЧА було призначено ординарним професором кафедри слов'янської філології. Протягом 1883 р. великобританського підданого ГЕРДА було обрано лектором англійської мови, а італійського підданого Де-ВІВО – лектором італійської мови. Почесним членом Імператорського Новоросійського Університету також був професор Паризької Політехнічної школи Амедей МАНГЕЙМ. Професор Варшавського університету ПОЖАРИСЬКИЙ був відряджений для читання лекцій з судової медицини на медичному факультеті ІНУ. Також від директора Берлінської обсерваторії, професора ФЕРСТЕРА нашому університету було передано 4 томи спостережень, зроблених у Берлінській Астрономічній обсерваторії.

* * *

Таким чином, вчені Імператорського Новоросійського університету заклали міцний фундамент для подальшого розвитку співробітництва університету із зарубіжними науково-освітніми установами, тим самим передавши естафету подальшого підтримання зв'язків із зарубіжними колегами наступним поколінням науковців. Це, у свою чергу, допомагало університету надалі долати всі труднощі, пов'язані з політичними та соціально-економічними метаморфозами Російської імперії, що припинила своє існування в 1917 р., та довгим періодом «руїни» в науковій сфері, спричиненої державною політикою радянського керівництва та подіями Другої Світової війни.

**МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО
ОДЕСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
(1945-1991)**

Характерною особливістю сучасного етапу в діяльності університету є зміцнення його міжнародних зв'язків, зростання його міжнародного авторитету. Це пов'язано з географічним і економічним положенням Одеси, її історичними і культурними традиціями.

З перших днів відкриття університет став одним з основних ВНЗ Півдня країни, які надавали допомогу в отриманні вищої освіти, розвитку культури і співробітництва слов'янам Балканського півострова, в основному Болгарії, Сербії. Багато студентів-болгар університету стали видатними діячами культури та освіти у себе на батьківщині, брали участь у визвольній боротьбі ХІХ – початку ХХ ст. Навчаючись на юридичному факультеті з видними учасниками народницького руху Росії А. ЖЕЛЯБОВИМ, Д. ШЕСТАКОВСЬКИМ, М. ТРИГОНОМ, А. ПОПЧЕМ, болгарські студенти не могли залишатися осторонь від громадської діяльності російських товаришів. Такі традиції продовжувалися і в наступні періоди існування університету, який змінював свої форми існування, офіційні назви і остаточно став Одеським державним університетом у 1933 році.

У повоєнні десятиліття (з 1945 р.) настав новий етап у розвитку зовнішніх зв'язків університету, які мали відповідати новим потребам науки, освіти і міждержавних відносин. Провідна роль СРСР у перемозі антигітлерівської коаліції визнавалася як союзниками (Британією та США), так і країнами Європи та Азії, що були звільнені силами Радянської армії. Зарубіжні фахівці були зацікавлені у співпраці з освітянськими та науковими установами країни, яка змогла протистояти одній з найбільш розвинутих в економічному та науковому плані країн Європи – Німеччині. Поступово вони стали набувати планомірного і стійкого характеру. У 1947 р. в ОДУ прибула перша група студентів з Албанії, потім з Польщі, Угорщини, Кореї, Китаю, Чехословаччини, Румунії, Югославії. У 60-ті роки почали приїжджати студенти з Болгарії, В'єтнаму, Індонезії, країн Близького Сходу, Африки.

У 1940-1960-ті роки на біологічному факультеті за ініціативою ректора університету М. П. САВЧУКА почали навчатися студенти ряду країн Європи – Болгарії, Польщі, Румунії, Угорщини, Чехословаччини, Югославії. Згодом географія країн, звідки прибували студенти, розширилася – країни Африки, південно-східної Азії, Близького Сходу, центральної та південної Америки. Викладачі факультету виїжджали для викладання за кордон: Л. М. КАРПОВ – до Гвінеї, В. Т. КОВАЛЬ – до Конго, В. М. ТОЦЬКИЙ – до МНР, К. В. АСТАШКОВ – до Афганістану. З 1965 року здійснював-

ся постійний обмін студентами та науковими делегаціями з університетом м. Сегед (Угорщина). В аспірантурі при кафедрах факультету підготовано ряд фахівців вищої кваліфікації – Берете НАМИРЕ (Гвінея), Ц.-У. НАМСРАЙ (Монголія), Нгуен ТАЙ ЛИОНГ (В'єтнам), Шарма ПАНКАДЖ (Індія). Відбувався обмін препаратами із колекцій зоологічного музею Одеського університету із зоомузеєм Мічиганського університету.

Про зростання авторитету Одеського університету за кордоном свідчить постійне збільшення кількості іноземних студентів. На навчання направлялися студенти навіть з країн, що мають відмінну власну наукову та навчальну базу. Наприклад, у 1970-1971 рр. ГДР направила в ОДУ 100 студентів для отримання освіти на механіко-математичному, фізичному та хімічному факультетах. Багато з випускників ОДУ стали відомими вченими.

В цей період в ОДУ навчалось близько 600 студентів з 70 країн. Студентам-іноземцям були створені всі необхідні умови для придбання глибоких теоретичних знань. Їм надавалася можливість працювати в студентських наукових товариствах, гуртках і семінарах, вести експериментальну роботу в лабораторіях кафедр, виступати з доповідями і повідомленнями на конференціях студентських товариств. Вони брали активну участь у конкурсах наукових робіт.

Велика увага в університеті приділяється підготовці аспірантів і стажистів. Більше десяти років університет був базовим для стажування з російської мови студентів з Угорщини. Вдосконалюють свої знання стажисти з Китаю, В'єтнаму, США, Канади, Іспанії та інших країн. Стажування дозволяє студентам не лише вдосконалювати знання російської мови, але й ближче познайомитися з радянськими людьми, їх життям, з історією нашої країни. Але іноземні аспіранти вивчають в Одеському університеті не лише мову. На фізичному факультеті залучаються до наукових досліджень та отримують наукові ступені аспіранти з Чилі (Сара Агільєра МОРАЛЕС), Чехословаччини (Ян БІРЧАК), Куби (Педро МАРСЕТ), В'єтнаму (Ву Суан СІЄН), Сирії (Тайсир КУРКМАЗ). Згодом Сара Агільєра МОРАЛЕС стала деканом фізичного факультету університету м. Антофагаста в Чилі, а аспірант Ян БІРЧАК став професором і членом Сенату Прешовського університету і залишається другом Одеського університету.

Одеський державний університет імені І. І. Мечникова завжди був привабливим та професійно цікавим для закордонних партнерів. Керівництво ОДУ імені І. І. Мечникова серйозно відносилося до міжнародних контактів з університетами Польщі та Фінляндії.

Ректор ОДУ імені І. І. Мечникова професор А. І. ЮРЖЕНКО приймав делегації з Польщі, Фінляндії (див. фото 1), з якими обговорювалися перспективи освітянського і наукового співробітництва.

Фото 1. Ректор ОДУ імені І. І. Мечникова професор О. І. ЮРЖЕНКО дає пояснення іноземним гостям

У наступні часи ці контакти переросли в повномасштабні двосторонні відносини.

Ректор ОДУ імені І. І. Мечникова член-кореспондент АН УРСР О. В. БОГАТСЬКИЙ сприяв розвитку

плідних наукових міжнародних контактів і сам особисто приймав участь у міжнародних заходах (див. фото 2).

Фото 2. Момент урочистого засідання вченої ради ОДУ імені І. І. Мечникова за участю іноземного гостя

Значна увага приділялась міжнародному співробітництву в 70-ті роки ХХ століття як дієвому інструменту розвитку вітчизняної науки і освіти.

Окремі поодинокі контакти з університетами Заходу перетворились у стійкі наукові зв'язки.

Були встановлені двосторонні угоди з Сегедським університетом (Угорщина), Оульським університетом (Фінляндія) (див. фото 3 і 4).

Фото 3. Момент підписання двосторонньої угоди з Сегедським університетом

Зліва направо (верхній ряд):

- Проректор І. Я. СЕРЕДА;
 - Проректор Д. І. ПОЛІЩУК;
 - Секретар парткому ОДУ Л. Х. КАЛУСТЬЯН;
 - Член угорської делегації;
- (нижній ряд):

- Ректор ОДУ імені І. І. Мечникова професор В. В. СЕРДЮК;
- Ректор Сегедського університету професор Д. АНТАЛФІ

Фото 4. Момент підписання двосторонньої угоди з Оульським університетом

Зліва направо (верхній ряд):

- Члени делегації Оульського університету.

(нижній ряд):

- Ректор ОДУ імені І. І. Мечникова професор В. В. СЕРДЮК;

- Ректор Оульського університету професор М. МАННЕРКОСКИ

В рамках цих угод були виконані спільні наукові роботи, підготовлені підручники з фізики напівпровідників. Серед активних учасників цієї масштабної роботи ректор ОДУ імені І. І. Мечникова професор СЕРДЮК В. В., декан фізичного факультету професор ЧЕМЕРЕСЮК Г. Г., старший викладач ВОРОНЦОВ В. Ф. Професор Г. Г. Чемересюк проводив наукові дослідження п'ятиокисі ванадію, де вперше була зареєстрована фотопровідність. За результатами цієї роботи було надруковано статтю у фаховому журналі.

Двостороннє співробітництво з Сегедським університетом веде свій відлік з 1975 року, коли, відповідно до міжурядових домовленостей, почав здійснюватись обмін молодими науковцями наших країн. Так, у 1976 році наказом Міністерства вищої, середньої і спеціальної освіти СРСР аспіранти ВНЗ СРСР, в тому числі з Одеського державного університету імені І. І. Мечникова СКОРОХОД С. Ф. були направлені в Сегедський університет. Його науковим керівником був призначений відомий спеціаліст з математики, академік АН ВНР, директор Сегедської філії АН ВНР, іноземний член АН СРСР і інших країн Бела СЕКЕФАЛЬВІ-НАДЬ. Він автор декількох монографій, виданих у СРСР і КНР. Аспірант СКОРОХОД С. Ф. успішно навчався в аспірантурі, засвоївши угорську мову. По завершенні аспірантури С. Ф. СКОРОХОД успішно захистив кандидатську дисертацію в ОДУ. Розпочата наукова співпраця в цій галузі привела до нового оперативного підходу у рішенні краєвих задач в теорії функцій комплексної змінної. Наукова співпраця, розпочата молодим науковцем, продовжилася співробітництвом кафедри математичного аналізу ОДУ і кафедри теорії функцій Сегедського університету (завідувач кафедри професор Ласло ЛЕЙДНЕР). У той же період часу співробітники ОДУ доценти Веніамін КРОТОВ і Віктор КОЛЯДА відвідували неодноразово своїх колег у Сегедському університеті.

Співробітництво з Сегедським університетом (Угорщина) набуло стійкого характеру. З часу підписання першого договору було виконано чимало спільних робіт. Наслідком сумісних методичних розробок кафедр експериментальної фізики Одеського та Сегедського університетів стало видання навчального посібника В. В. СЕРДЮКА, Г. Г. ЧЕМЕРЕСЮКА, М. ТЕРЕКА «Фотоелектричні процеси в напівпровідниках» (1982 р.). У 1986 р. вчені та фахівці астрономічної обсерваторії ОДУ виготовили і встановили в Сегеді

40-сантиметровий телескоп. У 1989 р. у видавництві Сегедського університету вийшла монографія професора Одеського університету А. Г. ЛОБУНЦЯ і професора Сегедського університету ЛАЙОША НАДЯ «Форми і методи стимулювання неухильного зростання продуктивності безпосередньо суспільної праці

У 1970-1980-ті роки почався новий етап у розвитку радянської науки та освіти. Це було зумовлено зовнішніми та внутрішніми обставинами. По-перше, у 1970-1980-ті рр. період ескалації «холодної війни» змінився на період «розрядки» міжнародних відносин, що надало змогу радянським фахівцям заглянути за «залізну завісу» та перейняти новітній досвід західних колег.

По-друге, керівництво СРСР усвідомило, що роки ізоляції не стали в нагоді вітчизняним науковцям, тому було вимушено стимулювати розвиток вітчизняної наукової сфери, сприймаючи досягнення науки за кордоном. Це було вкрай необхідним для країни, чий темпи економіки були загальмовані в умовах початку науково-технічної революції. Тому науковці нашого університету, поряд з іншими перспективними фахівцями країни, переважно природничих наук, направлялися урядом Радянського Союзу в країни Західної Європи та США для отримання передових знань та досвіду. У 70-80-х роках в країні велике значення приділялось науковому стажуванню перспективних фахівців у авторитетних наукових і навчальних центрах, внаслідок чого вітчизняна наука оновилася перспективними науковцями, які пройшли стажування в різних центрах США, Великої Британії, Італії, Франції, Австрії, ФРН. Серед них у галузі фізики напівпровідників стажувалися професори В. В. СЕРДЮК (США, Велика Британія), В. А. СМІНТИНА (Італія), О. В. ТЮРІН (Італія), доктор ф.-мат. наук Д. В. ВАСІЛЄВСЬКИЙ (Франція), доценти О. П. ФЕДЧУК, О. В. ІГНАТОВ (Італія), А. П. ЧЕБАНЕНКО (Австрія) і ще багато фахівців ОДУ імені І. І. Мечникова.

Отримані стажерами знання застосовуються в навчальному процесі, в розвитку наукових досліджень. У 1987 р. вченими ОДУ на основі розробок по лінії міжвузівського співробітництва і під час наукових стажувань отримано п'ять авторських свідоцтв на винаходи і п'ять позитивних рішень. Доцент кафедри астрономії І. Л. АНДРОНОВ за результатами стажування в ГДР (1988 р.) підготував ряд наукових статей. Його цикл робіт по темі «Будова та еволюція зірок типу АМ Геркулес» був удостоєний першої премії на регіональному конкурсі імені В. П. ЦЕСЕВИЧА в 1988 р. Використовуючи досвід наукового стажування в США, доцент кафедри теоретичної фізики І. М. ТКАЧЕНКО поглибив сферу своїх досліджень і отримав авторське свідоцтво на винахід «Спосіб діагностики щільної плазми».

З кожним роком розвиваються і удосконалюються зв'язки Одеського університету із зарубіжними ВНЗ. Безпосередні зв'язки здійснюються на основі укладених договорів, в яких визначені загальні принципи і форми взаємних контактів, а також робочих програм наукового та культурного співробітництва, де розроблені конкретні заходи щодо реалізації досягнутих узгоджень. Розвиваються зв'язки ОДУ з університетськими центрами

Фінляндії (м. Оулу), Іспанії (м. Валенсія), Італії (м. Неаполь), ФРН (м. Регенсбург), Сполучених Штатів Америки (м. Балтімор), Канади (м. Галіфакс). Ці договори – прямий результат нового мислення в політиці, що сприяє розвитку контактів між країнами і народами.

Укладені угоди і робочі програми включають спільну роботу над науковими темами, обмін матеріалами та інформацією, підготовку та публікацію монографій, підручників і навчальних посібників, збірників статей, обмін вченими, спеціалістами та студентами для проведення спільних наукових досліджень, читання лекцій, участь в конгресах, конференціях і симпозіумах, співпраця молодіжних організацій та профспілкових колективів. Так, в результаті візиту в 1989 р. делегації Одеського університету на чолі з ректором професором І. П. ЗЕЛІНСЬКИМ до Іспанії досягнута домовленість з Політехнічним університетом м. Валенсії про обмін студентами.

Продовжує розвиватися обмін студентами в рамках двосторонніх міжвузівських зв'язків. У той час ОДУ був пов'язаний договірними відносинами з 15 зарубіжними вишами-партнерами.

В результаті наукових контактів астрономічна обсерваторія ОДУ стала міжнародним координаційним центром з проблем змінних зірок, якими займаються вчені Польщі, Румунії, Угорщини, Чехословаччини, Італії, Голландії, США, Нової Зеландії. Успішно виконуються умови договору між ОДУ та університетом м. Оулу. У видавництві університету м. Оулу вийшов спільно підготовлений навчальний посібник В. ПЕТРУШЕНКО і П. ХАВАС «Промисловість і рослинне середовище. Економічні аспекти» (1989 р.).

Науково-технічне співробітництво в рамках міжосвітянських зв'язків передбачає підвищення його ефективності, впровадження позитивного зарубіжного досвіду в народне господарство і навчальний процес, використання його в роботі над науковими проблемами, що мають значення для економіки держави.

* * *

Незважаючи на певні особливості радянської політики в різних сферах життя суспільства, керівництво СРСР усвідомлювало необхідність та важливість розвитку міжнародного співробітництва в житті всієї країни та науково-освітянської сфери, зокрема. Науковцям та викладачам ОДУ імені І. І. Мечникова вдалося не тільки зберегти, а й збільшити величезний спадок міжнародного співробітництва, залишений попередніми поколіннями науковців. «Залізна завіса» не змогла зупинити розвиток взаємодії нашого університету з іноземними ВНЗ. Саме тому в незалежній Україні ОДУ, а потім ОНУ імені І. І. Мечникова продовжував подальші плідні стосунки із закордонними науково-освітянськими установами на закладеному раніше міцному фундаменті.

**МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
(1991-2015 рр.)**

В усі роки існування нашого університету, починаючи з перших десятиліть, міжнародна співпраця завжди сприймалася як невід’ємний інструмент розвитку освіти і науки. Така співпраця ніколи не була даниною моді чи оглядкою на західні наукові модні течії. Це завжди був єдиний підхід, який неможливо уявити без впливу світової наукової думки.

Треба пам’ятати негативний історичний досвід самоізоляції Китайської імперії, що привела до багатьох століть відставання як науки, так і промисловості, бо ізоляція в науковій і освітянській співпраці виключає важливий виробничий фактор економічного розвитку – науку.

Науково-освітянській співпраці в Одеському університеті завжди і традиційно приділяли гідне по значенню місце, що вимагало розвитку і поступового становлення організаційно-адміністративних форм координування такої міжнародної діяльності.

Перші структурні форми координування міжнародної діяльності відомі з початку 50-х років ХХ століття, коли в СРСР активно залучалися іноземні студенти і аспіранти. Для організації вказаної роботи був заснований спеціальний деканат по роботі з іноземними громадянами. З розвитком інших форм співпраці з’явилися нові структури – відділ закордонних (міжнародних) зв’язків, який у теперішній час є відділом міжнародного співробітництва і структурною складовою Управління міжнародного співробітництва, яке було засновано в 1993 році і існує і в теперішній час. Відділ міжнародних зв’язків протягом багатьох років очолювали СЕДЛЕЦЬКИЙ Олександр Леонтійович та полковник Радянської Армії у відставці ПИСІН Костянтин Калістратович, який забезпечував діяльність відділу у відповідності до вимог того часу.

Нові форми наукового співробітництва в роки незалежності України стали необхідними відповідно до значно більшої відкритості співпраці як між установами освіти (не потребуючи узгодження з керівництвом освіти і науки країни), так і між окремими фахівцями. Для реалізації нових видів співпраці в Одеському університеті в 1992 році було створено новий науковий структурний підрозділ – Сектор наукового міжнародного співробітництва, який взяв на себе значну частину організації і координування всіх нових форм наукової співпраці. В теперішній час Сектор НМС Науково-дослідної частини ОНУ діє в тісній співпраці з відділом Міжнародного співробітництва (керівник – кандидат фіз.-мат. наук, старший науковий співробітник В. С. ГРІНЕВИЧ).

З 1992 року Сектор НМС спільно з відділом МС став координатором нових актуальних форм міжнародної співпраці, про які можна дізнатися із наступних сторінок цього історичного опису.

Міжнародне співробітництво наукових підрозділів вивело Одеський національний університет імені І. І. Мечникова на визначні позиції визнання міжнародною науковою спільнотою. Інтенсивні наукові контакти здійснювались завдяки запрошенню до університету закордонних фахівців для науково-дослідних спільних робіт, читання лекцій студентам, молодим фахівцям, для обговорення питань співробітництва в галузі науки.

Особливо інтенсивний інтерес до співробітництва з Україною, її різними установами, вищими навчальними закладами включно, з'явився з часів формування Української незалежної держави в 1991 році. Наслідки цього інтересу можна прослідкувати у фактичних даних, які наглядно демонструють різке зростання двосторонніх зустрічей, виїздів фахівців ОДУ в інші держави на різні наукові заходи, прийом в ОДУ іноземних фахівців, які прибували в рамках новоукладених угод, а також в рамках стипендій міжнародних фондів, які стали тепер доступні громадянам України (це стипендії фонду імені Фулбрайта, імені Маскі (США), стипендії Німецької служби академічних обмінів ДААД та різних інших джерел).

Протягом 1992-2014 років Одеський національний університет імені І. І. Мечникова відвідали іноземні фахівці з Болгарії, Італії, Нідерландів, Сирії, США, Франції, Федеративної Республіки Німеччини, Австралії, Великобританії, Канади, Польщі, Венесуели, Швейцарії, Бразилії, Греції, Ірландії, Бельгії, Норвегії, Ізраїлю, Хорватії, Єгипту, Фінляндії та інших країн світу.

В нашому університеті з'явилася така форма освітянського співробітництва як запрошення іноземних викладачів-носіїв своєї мови для викладання на факультетах романо-германської філології, філологічному, в Інституті соціальних наук.

Фото 1. Зустріч іноземних викладачів з ректором ОНУ імені І. І. Мечникова (2002 р.)

Щорічно викладачі-іноземці напередодні Нового року запрошувались ректором для неформального, невимушеного спілкування, де можна було внести різні методичні, організаційні пропозиції до навчального процесу, розглянути побутові проблеми (див. фото 1).

Співпраця ОНУ імені І. І. Мечникова з організаціями **Сполучених Штатів Америки** розвивалася досить інтенсивно за різними напрямками.

Установи США завжди проявляли інтерес до співпраці з Одеським національним університетом імені І. І. Мечникова. У різні часи з цією метою ОНУ імені І. І. Мечникова відвідали:

- Перший секретар Посольства США Джон БРАУН,
- Аташе з культури Посольства США Джеймс СТЮАРД,
- Перший секретар Посольства з питань культури, освіти і преси Мері КРЮГЕР,
- Посол США пан Вільям ПАЙФЕР,
- Аташе з питань культури Посольства США в Україні Сюзан КЛІАРІ,
- Аташе з питань культури Посольства США в Україні Ендрю ПОЛ.

У жовтні 2008 р. Мерилін ПАЙФЕР, представник CRDF брала активну участь у проведенні на базі ОНУ імені І. І. Мечникова Зальцбурзького Глобального Семінару.

У квітні 2010 р. ОНУ імені І. І. Мечникова відвідала делегація Посольства США в Україні на чолі з Аташе з питань культури Сюзан КЛІАРІ. Були проведені зустрічі з тогочасним ректором В. А. СМІНТИНОЮ, викладачами та студентами факультету РГФ, а студентів РГФ запросили на моноспектакль за творами Марка Твена з участю Кена РІХТЕРА.

Одним з ефективних напрямків став обмін фахівцями в рамках програм Держдепартаменту США імені Маскі, імені Фулбрайта та інших. Представники фонду імені Фулбрайта щороку відвідують Одеський університет з метою проведення презентації своїх програм.

Внаслідок цього в 1993 році до Одеси прибули за цими програмами професор англійської літератури Ноел ХІРМАНС, професор економіки Елінор ХАРТШОРН. Ці фахівці працювали на відповідних факультетах, а також за сприяння університету відвідували середні школи. Американська сторона направляла в Одеський університет фахівців в області нових для України дисциплін.

У 1994-1995 роках ОНУ імені І. І. Мечникова відвідали викладачі в галузі економіки та логістики Майк КЕТХЕН і Девід МЕНАХЕМ. Вони співпрацювали з економістами університету, проводили навчальні заняття.

У 1996 році на факультеті економіки і механіки ОНУ працювала професор Кетрін ДВАЙР. Одеський університет створював фахівцям із США необхідні умови для професійної роботи. Для дітей, які приїжджали разом з

ними, були організовані курси за програмами коледжів США (математика, фізика). Для інших стажерів програми Фулбрайта проводилося навчання українській мові. Програма обмінів імені Фулбрайта включала в себе також візити фахівців Одеського університету в організації США. Серед них: професор-географ Ю. Д. ШУЙСКИЙ, професор-політолог І. М. КОВАЛЬ (у даний час ректор ОНУ імені І. І. Мечникова).

У наступні роки в ОНУ приїжджали випускник Гарвардського університету Володимир КЛЕЙМАН і дослідник творчості Бабеля Ребекка СТЕНТОН.

Восени 2009 року в ОНУ імені І. І. Мечникова проходив стажування стипендіат Фонду імені Фулбрайта, співробітник факультету історії Південного коледжу в Бірмінгемі Ло РЕНДАЛЛ.

Стипендіати фонду Фулбрайта Рут ФІШЕР-СМІТ (у березні-квітні 2012 року) та професор Університету Роуд Айленд м. Кінгстон (США) Ніколай ПЕТРО (у вересні 2012 – червні 2013 року) пройшли стажування в ОНУ імені І. І. Мечникова.

У жовтні 2009 р. Палеонтологічний музей ОНУ проводив спільну науково-дослідницьку роботу з асистентом Департаменту антропології Державного університету Рутгерс Роберт СКОТТ.

Починаючи з 1996 р., на підставі угоди між університетом імені І. І. Мечникова і Посольством **Франції** в Україні на кафедрі французької філології викладачами працюють французькі стажисти – фахівці з викладання французької мови як іноземної.

За ініціативи викладачів кафедри французької філології ОНУ було створено громадську організацію «Альянс Франсез» у м. Одесі (1991 р.). Це об'єднання було визнане Міжнародною організацією «Асоціація французьких альянсів» у 1993 р. Студенти та викладачі беруть участь у зустрічах з письменниками, художниками, акторами, музикантами та політичними діячами, які організуються «Альянс Франсез».

Сьогодні один з керівників та викладацький склад курсів французької мови при «Альянс Франсез» – це випускники відділення французької філології ОНУ.

У 1994 р. за результатами співробітництва кафедру відвідала представник прем'єр міністра Франції пані МЮРА і передала в дар кафедрі словники, художню літературу, методичні посібники.

У 2004 р. делегація Одеської обласної державної адміністрації на чолі з С. Р. ГРИНЕВЕЦЬКИМ, у складі якої були представники різних організацій, у тому числі й ОНУ імені І. І. Мечникова, відвідала Паризьку міську адміністрацію. В рамках цього візиту представники ОНУ імені І. І. Мечни-

кова підписали двосторонній договір про науково-освітнє спiвробiтництво з унiверситетом Париж-1 (Сорбона), (див. фото 2).

Фото 2. Презентація унiверситету в Парижі (Сорбона, 2004)

Зліва направо:

- **Ректор ОНУ імені І. І. Мечникова професор В. А. СМІНТИНА;**
- **Проректор унiверситету Париж-1 професор Крістіан ПРИЖАН;**
- **Професор унiверсите-**

ту Сорбони М. А. СОЛОГУБ;

- **Начальник відділу Міжнародного співробітництва ОНУ імені І. І. Мечникова доцент В. С. ГРІНЕВИЧ**

У квітні 2010 р. кафедру відвідав пан Франсіс КОНТ, проректор з міжнародного співробітництва з країнами Східної Європи Паризького університету Сорбони. На його запрошення в травні 2010 р. магістр, а нині викладач кафедри ЖУК К. А. пройшла стажування протягом 1 місяця в даному університеті.

30 листопада 2010 р. студенти факультету РГФ, які вивчають французьку мову, зустрілися з Послом Франції в Україні паном Жаком ФОРОМ.

15 квітня 2011 р. студенти відділення французької філології зустрілися з паном Бернаром ЕМОНОМ, директором Центру досліджень франкофонії Північної Америки (м. Париж, університет Париж-IV, Сорбона). Пан ЕМОН виступив з лекцією на тему: «Франкофонія і франкомовна література Північної Америки» та відповів на запитання студентів за темою лекції.

Посольство Франції зацікавлене у розвитку співпраці з ОНУ імені І. І. Мечникова, про що свідчать часті візити дипломатичних представників, а саме: Аташе Посольства Франції в Україні Віржинії ВІЛЬШАНЖ у листопаді 2012 р. та у грудні 2013 року, Посла Франції в Україні Алена РЕМІ у грудні 2013 року. Під час прийому іноземні дипломати ознайомлювались з університетом, обговорювали плани міжосвітнє спiвробiтництва.

У березні 2000 року на РГФ відкрили Центр новогрецької культури, в бібліотеці якого 800 томів видань для Одеси. 750 томів бібліотеки (на суму близько 10 тис. доларів США) – дар університету імені Арістотеля міста Салоніки.

Для викладання новогрецької мови в Інституті соціальних наук Посольство Греції в Україні та Грецький культурний центр направляють в універ-

ситет фахівців-носіїв новогрецької мови. Викладач Нанушка ПОДКОВИ-РОФФ уже більше 15 років викладає новогрецьку мову на кафедрі міжнародних відносин ІСН та на факультеті РГФ.

З 1998 року в рамках проекту TEMPUS-TASIS в ОНУ здійснюється програма «Одеса в Європі, Європа в Одесі», ведеться співпраця з Афінським національним і Каподістрійським університетом, викладач якого, пан Анді КОНТУДАКЕ, у 2000 році працював в ОНУ.

У різні роки Генеральні консули Республіки Греції в Одесі Йєрасімос ДАВАРІС у січні 2011 р., Антоніос ХАЗІОРГЛУ у грудні 2013 року, Надзвичайний та Повноважний Посол Греції в Україні Вассиліс ПАПАДОПУЛОС у березні 2014 році відвідали ОНУ імені І. І. Мечникова з метою читання лекцій для студентів кафедри міжнародних відносин ІСН.

Тісні стосунки пов'язують ОНУ імені І. І. Мечникова з Ізраїльським Культурним Центром при Посольстві Держави **Ізраїль** в Україні, який відкрився в Одесі з 1992 року. Це дало змогу організувати читання спецкурсу з іудаїки для студентів філософського факультету та проводити спільні культурні заходи в університеті.

За вказаний період визначні дипломатичні представники та науковці читали лекції для студентів, це ізраїльський науковець Ісаак КФІР, заступник Голови Місії Держави Ізраїль пан Шахар АРІЕЛЬ у 2006 році, у 2008 році – з повторним візитом.

Фахівці ОНУ імені І. І. Мечникова у вересні 2009 року прийняли участь у виставці «Видатні громадяни Ізраїлю – вихідці з Одеси». Перед студентами виступила з лекцією «Культурологічні аспекти становлення Ізраїлю» професор Єрусалимського університету Олена РІМОН.

ОНУ імені І. І. Мечникова завжди бере активну участь в урочистих заходах, присвячених Дням культури Ізраїлю, в травні місяці.

Перший секретар Посольства Держави Ізраїль Марк ДОВЕВ у лютому 2011 року презентував в ОНУ імені І. І. Мечникова проект «Вивчення іудаїки та ізраїлезнавства». У зв'язку з цим різні співробітники Центру Чейза при Єврейському університеті м. Єрусалим викладали даний спецкурс для студентів філософського факультету, – Семен ГОЛЬДІН (у 2011 році та у 2013 році), у 2012 році – співробітник Центру Чейза Урі ГЕРШОВИЧ, у 2013 році – Сирил АСЛАНОВ.

Все вищезазначене послужило підготовкою та узгодженням Угоди про співробітництво ОНУ імені І. І. Мечникова та Ізраїльського культурного центру при Посольстві Ізраїлю в Україні.

Директор Ізраїльського культурного центру Юлія ДОР здійснювала часті візити в ОНУ імені І. І. Мечникова для читання лекцій студентам (грудень 2012 року), приймала участь у заході «Дні Ізраїлю» (квітень 2013 року), у квітні 2014 року у заході «День пам'яті катастрофи і героїзму».

У серпні 2014 року новопризначений Перший секретар Посольства Держави Ізраїль в Україні Болеслав ЯТВЕЦЬКИЙ відвідав з ознайомчим візитом ОНУ імені І. І. Мечникова.

Треба відзначити традиційні стосунки ОНУ імені І. І. Мечникова з установами **Болгарії**. У 2004 році на позачерговому засіданні Вченої ради Одеського національного університету імені І. І. Мечникова було присуджено звання Почесного професора пану Красиміру ПРЕМЯНОВУ. Ректор СМІНТИНА В. А. подякував видатному політику Болгарії пану К. ПРЕМЯНОВУ за те, що він гідно несе високе звання Почесного професора ОНУ у своїй професійній діяльності.

Під час візиту до Одеси (11-12 квітня 2004 р.) міністра оборони Республіки Болгарія пана СВІНАРОВА, ним було висловлено побажання нагородити студенток-відмінниць спеціальності «Болгарська філологія» путівками до Болгарії.

26 травня 2007 р. відбулося відкриття на території університету пам'ятника Святим Рівноапостольним Кирилу і Мефодію з участю Віцепрем'єр-міністра та міністра освіти Болгарії пана Даніела ВІДЧЕВА.

Більш ніж 20 років в ОНУ імені І. І. Мечникова працюють болгарські викладачі, носії мови, які забезпечують високий рівень знань студентів в області практичного володіння болгарською мовою, а також в області специфіки культурного, політичного та економічного життя Болгарії. В останні роки це були БАРБОЛОВА Зоя Тодорова (1996 рік та 2000-2002 навч. роки), Налбантова Олена (2002-2006 навч. роки), МИЖЛЕКОВА Марія Стеліянова (1997-2001, 2007 р., 2009-2010 навч. роки), АНІСОВА Любена Мілтенова (2000 р.), МІНКОВА Людмила Іванова (2010 р.), Іво Будінов ПАНЧЕВ (2012-2013 навч. рік).

У 2014 році продовжила традицію перебування болгарських викладачів в ОНУ імені І. І. Мечникова в якості лектора болгарської мови та літератури Калина Велчева ГАЛУНОВА, що сприяло розширенню українсько-болгарських зв'язків та зміцненню міжнародного співробітництва.

У вказаний період професори Великотирновського університету Давидов Ангел АССЕНОВ (1992 р.), Невена ДОНЧЕВА, викладачі Люба Стоїчкова ДИМИТРОВА (1997 р.), Пенка РАДСВА (1998 р., 1999 р., 2001 р.), Віолета РУССВА (1999 р., 2002 р.) здійснили візити до ОНУ імені І. І. Мечникова для читання лекцій студентам болгарського відділення філологічного факультету.

Викладачі Великотирновського університету читали в ОНУ імені І. І. Мечникова спецкурс для наших студентів болгарського відділення «Болгарсько-українські літературні зв'язки», а саме, доцент Димитр Вилчев ПЕТРОВ-КЕНАНОВ у 2002 році та викладач Єлена Колева НАЛБАНТОВА у 2008 році.

ОНУ імені І. І. Мечникова у травні місяці проводить Дні слов'янської писемності, в цих урочистих заходах приймають участь визначні дипломатичні особи Болгарії, такі, як Генеральний консул Республіки Болгарія в Одесі Стоян ГОРЧИВКІН (у 2012 році), віце-Президент Республіки Болгарія Маргарита ПОПОВА та ін.

Співробітництво з ВНЗ Італії успішно розвивалось в Одеському університеті протягом багатьох років, а також і після встановлення України як незалежної держави. Починаючи з цього часу, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова підтримує ефективні двосторонні зв'язки з 11 університетами Італії. Серед них університети міст: Рим, Генуя, Катанья, Барі, Касіно, Болонья, Мессіна, Венеція, Флоренція та інших.

В рамках існуючих угод в ОНУ зроблено переклад на українську мову та було видано збірник поезії доктора Коррадо КАЛАБРО. Згодом він був обраний Почесним доктором нашого університету. Також у 2009 році під час проведення урочистих заходів директор Італійського інституту культури в Україні пан Нікола БАЛЛОННІ був теж обраний Почесним професором ОНУ імені І. І. Мечникова.

Логічним розвитком цієї діяльності є відкриття в університеті Центру італійської історії та культури імені Джузеппе Гарібальді. В Центрі є необхідна методична література та технічні засоби для його ефективної діяльності. Для участі в урочистих заходах, що були пов'язані з відкриттям Центру 3 вересня 2007 р., Одеський національний університет імені І. І. Мечникова відвідали посол Італії в Україні Фабіо ФАББРІ, директор Італійського інституту культури в Україні пан Нікола БАЛЛОННІ, пані Аніта ГАРІБАЛЬДІ-ЖАЛЛЄ, віце-мер м. Генуя пан Паоло ПІСАРЕЛЛО.

Угода про науково-освітнє співробітництво між Одеським національним університетом імені І. І. Мечникова та Інститутом культури Посольства Італії в Україні в галузі вивчення італійської мови та італійської культури надала можливість роботи в ОНУ імені І. І. Мечникова викладачів-носіїв італійської мови: Чечілія ГЕЛЛІ, Росана ЛЮККЕЗІ, Ніколетта КОНФОРТІ, Фабіо МАРКОТТО (з 2010 року).

Викладач, співробітник Інституту Відкритого Суспільства Абель ПОЛЄЗЕ викладала курс для студентів «Європейська геополітика» та «Історія, теорія та сучасні проблеми європейської інтеграції» в рамках міжнародного проекту «civic Education Project – Проект громадянської освіти», 2003-2004 рр.

В Одеському університеті щорічно проходять «Тижні італійської мови у світі», які Міністерство закордонних справ Італії організовує під патронатом Президента Італійської Республіки. На запрошення Італійського інституту культури в ОНУ регулярно читають лекції та проводять семінари

професори, науковці, громадські діячі з Італії, у т. ч. вищезгадана професор Аніта ГАРІБАЛЬДІ та мистецтвознавець Алессіо БЕРГАМО, професори Марчелло СІЛЬВЕСТРІНІ та Мауро БЕРНАККІ (Університет для іноземців у м. Перуджа), Клара Вадаккіно РІГАМОНТІ й Марія БОРДІНІ (Університет м. Феррара) та ін. Професор БАЛЛОНІ особисто бере активну участь у спільних українсько-італійських заходах, що відбуваються в Одеському університеті, зокрема у святкуваннях Дня незалежності Італії в ОНУ в травні 2009 р.

У квітні 2010 року пройшли урочисті заходи, присвячені «Дню Європи в Україні», у зв'язку з цим наш університет відвідав Посол Італійської Республіки в Україні Петро Джованні ДОНІЧІ.

Центр італійської історії та культури імені Джузеппе Гарібальді у липні місяці проводить Дні культури Італії в Одесі. Ці заходи відвідують поважні дипломатичні особи Італії та наукові фахівці з ВНЗ Італії.

Міжнародне співробітництво з ВНЗ Польщі є не менш важливою складовою міжнародної діяльності ОНУ імені І. І. Мечникова.

У липні 2005 року Маршалко Сейму Польщі Влодзимеж ЦИМОШЕВИЧ взяв участь в урочистому засіданні Вченої ради ОНУ з приводу надання йому почесного ступеню «Доктор Honoris Causa» Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Неодноразово ми приймали делегації університету м. Лодзь, Варшавського університету у складі ректора професора Катажини ХАЛАЦІЙСЬКОЇ-МАЦУКОВ, проректора по міжнародним зв'язкам професора Войцеха ТИГЕЛЬСЬКОГО, директора Центру східноєвропейських досліджень Яна МАЛИЦЬКОГО з метою встановлення напрямків співробітництва.

У 2007 р. дружина Президента Польщі пані Марія КАЧИНЬСЬКА відвідала ОНУ імені І. І. Мечникова з ознайомчим візитом (див. фото 3).

Фото 3. Візит пані Марії КАЧИНЬСЬКОЇ до ОНУ імені І. І. Мечникова (2007 р.)

По центру:

- **Пані Марія КАЧИНЬСЬКА;**
- **Ректор ОНУ, професор В. А. СМІНТИНА;**
- **Ліворуч від ректора – заступник Одеського міського голови Т. ФЕДІРКО**

У 2011 р. ОНУ імені І. І. Мечникова провів XIV нараду Українсько-польської комісії експертів з питань удосконалення змісту шкільних підручників з історії та географії за участю Генерального Консула Республіки Польщі в Одесі пані Іоанни СТЖЕЛЬЧИК.

Консул Генерального Консульства Республіки Польща в Одесі Адам АДАМЧУК у грудні 2011 року прийняв участь в урочистих заходах, присвячених святкуванню Різдва.

ОНУ імені І. І. Мечникова у травні 2012 року для зустрічі з керівництвом і студентами відвідала делегація освітянського Фонду Перспективи у складі: Вальдемар СІВІНСЬКІ – президент Фонду, Станіслав АДАМЧАК – ректор Технічного університету м. Кельце, Войцех МАРВІЦА – координатор.

В ОНУ імені І. І. Мечникова протягом останніх років працюють польські викладачі, носії мови, які забезпечують високий рівень знань у студентів у галузі практичного оволодіння польською мовою, а також у галузі специфіки культурного, політичного і економічного життя Польщі. Агнешка ЯСТЖЕБСЬКА, а згодом Соня ДИНАРСЬКА, продовжують традицію перебування польських викладачів в ОНУ імені І. І. Мечникова в якості лекторів польської мови і літератури, що сприяє розширенню українсько-польських зв'язків та зміцненню міжнародного співробітництва.

Для участі в культурних заходах, наприклад, у святі «Слов'янське різдво», у презентації програми «Стародруки і рідкісні видання в університетській бібліотеці», «Поляки в Одесі» та ін. неодноразово були запрошені високопосадовці: Генеральний консул Республіки Польща в Одесі Іоанна СТЖЕЛЬЧИК (вересень 2010 р., вересень 2011 р., вересень 2012 р., травень 2013 р.), Консул Генерального Консульства Польщі Адам АДАМЧУК (грудень 2011 р. та травень 2013 р.), Посол Польщі в Україні Хенрік ЛІТВІН (квітень 2014 р.).

Дуже важливою подією у стосунках з ВНЗ Польщі стало підписання Меморандуму про взаєморозуміння з одним із найстаріших університетів Європи – Ягеллонським університетом в Кракові, для чого у грудні 2013 року наш університет був запрошений Генеральним Консульством Польщі в Одесі (див. фото 4).

Фото 4. Урочистості в Ягеллонському університеті (2013 р.)

Справа наліво:

- Ректор Ягеллонського університету професор Войцек НОВАК;
- Ректор ОНУ, професор І. М. КОВАЛЬ;
- Генеральний консул Польщі в Одесі І. СТЖЕЛЬЧИК;
- Начальник відділу Міжнародного співробітництва ОНУ імені І. І. Мечникова, доцент В. С. ГРІНЕВИЧ

Ця угода передбачає широкий спектр співробітництва, починаючи з полоністики і українознавства.

Важливі наукові результати були отримані внаслідок ряду угод, укладених з провідними науковими установами **Китайської Народної Республіки**. Співробітництво між українськими та китайськими освітянськими установами носить традиційний характер. Воно бере свій початок ще з моменту утворення Китайської Народної Республіки у 1949 р. Китайсько-українське співробітництво ніколи не зупинялося, але в залежності від міжнародної ситуації та внутрішніх обставин в наших країнах, набувало більш або менш інтенсивного характеру. Новий етап настав у 1991 р., після визнання КНР незалежності України та встановлення дипломатичних відносин між нашими країнами, разом з якими були встановлені прямі контакти між ВНЗ Китаю та України.

У 1991 році була укладена угода про наукове співробітництво між ОДУ імені Мечникова і Східно-Китайським педагогічним університетом (м. Шанхай). Робоча програма цієї угоди передбачала співпрацю кафедр загальної і морської геології ОДУ та кафедри фізичної географії з відповідними підрозділами університету КНР з екологічних проблем морських узбереж. З боку ОДУ у проекті брали участь професори Ю. Д. ШУЙСЬКИЙ, А. А. СВЕТЛИЧНИЙ, И. Н. ГОГОЛЄВ, Чен ЮНГВЕН, директор інституту професор Чен ДЖИ-Ю та інші.

У 1995 році була створена спільна китайсько-українська компанія з обмеженою відповідальністю «Далянь» з виробництва передових джерел струму багаторазового використання. Відповідальним за цей захід з боку ОДУ був завідувач наукової лабораторії кандидат наук Ф. В. МАКОРДЕЙ. Спільно з китайською стороною були проведені технічні іспити джерел току, що були розроблені в ОДУ. Вони довели перспективність запропонованих джерел струму.

Місто Циньдао (КНР) – побратим м. Одеси з 29 квітня 1993 року, одне з найбільших міст-курортів Китаю, розташоване на схилі однойменної гори на південному краю Цзяодунського півострова на Жовтому морі.

У 2007 році делегація університету м. Тянь Цзінь Китайської Народної Республіки на чолі з президентом університетської ради із загальних питань пані Чжан ЧЖИГАН відвідала Одеський національний університет імені І. І. Мечникова для реалізації планів двостороннього співробітництва.

У вересні 2008 року делегація Технічного університету імені Цюші (м. Циньдао, КНР) у складі ректора професора Лінь СИБАО, проректора Сюй ХУ і зав. відділом зарубіжних зв'язків доцента Гуань ЦЗЯЖУЙ прибула в ОНУ для підписання Договору про співпрацю. Договір передбачає спільну підготовку бакалаврів по ряду спеціальностей і навчання студентів

з Китаю в ОНУ. Основи співробітництва двох університетів були закладені в ході візиту делегації ОНУ в КНР у 2007 року.

На зустрічі з ректором університету Циньдао, лідируючого університету регіону, обговорювалося не тільки хід виконання низки угод, підписаних між університетами раніше, але й розроблялися плани нових спільних проєктів.

Наступним кроком розвитку міжнародного співробітництва з КНР стало відкриття 14 грудня 2012 р. в ОНУ імені І. І. Мечникова Центру китайської культури та письменності, існуючого на базі ідей інституту Конфуція. У цій урочистій події приймали участь Генеральний Консул КНР в Одесі У СЯОІН, віце-консул Генерального Консульства КНР в Одесі Юй ЧУНЬЛІ, Консул Генерального Консульства КНР в Одесі Сун ЯНЬВЕЙ.

Інститути Конфуція складають глобальну мережу китайських культурно-освітніх центрів, створюваних Китайським державним комітетом з розповсюдження китайської культури та мови за кордоном. У даний час в 50 країнах світу діють більше 120 інститутів Конфуція. Метою роботи інститутів Конфуція є зміцнення дружби і взаєморозуміння між Китаєм та іншими країнами шляхом поширення інформації про культуру, мову, економіку та соціальне життя Китаю. Важливими аспектами діяльності інституту Конфуція є організація курсів китайської мови та культури, проведення тестування з китайської мови, організація стажувань в Китаї, проведення конкурсів і таке інше.

За сприяння інституту Конфуція та Генерального Консульства КНР в Одесі в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова працюють викладачі-носії китайської мови Чинь ЦЗЮНЬ, Сює ВЕЙМІНЬ.

У вказаний період історії України широка співпраця існує з установами **Туреччини**. У листопаді 1996 року на рівні Президентів України та Туреччини були підписані документи про взаємне торгово-економічне та культурне співробітництво між нашими країнами. Це послужило стимулом для налагодження більш близьких дружніх відносин також і в галузі освіти.

У 2004 році в ОНУ відкрито Турецький Центр Культури при участі Генерального консула Туреччини пана Яшара ПІНАРА.

ОНУ імені І. І. Мечникова відзначає ряд урочистих свят Турецької Республіки, наприклад, «День молоді та спорту», Дні культури Туреччини, у зв'язку з чим університет запрошує представників Генерального Консульства Турецької Республіки: Генерального консула Туреччини Мурата ТАМЕРА (у лютому 2011 року), Генерального консула Турецької Республіки Хюсеїна ЕРГАНІ (у серпні 2011 року та березні 2012 року) та інших дипломатичних осіб.

З 2000 року за домовленістю з Технічним університетом Караденіз, м. Трабзон започатковано спільне проведення Фестивалю молоді за участю фольклорного ансамблю ОНУ імені І. І. Мечникова. Танцювальний колектив "Автограф" щорічно приймав участь в Міжнародному фольклорному студентському фестивалі. У 2003 році хор м. Ерміоні у кількості 35 осіб приїжджав до ОНУ імені І. І. Мечникова в рамках обміну між хоровою капелою університету та хором м. Ерміоні.

Міжміністерська спільна Комісія з культури Турецької республіки та Генеральне Консульство Турецької Республіки щорічно направляють викладачів-носіїв турецької мови, які працюють на кафедрі міжнародних відносин Інституту соціальних наук: викладач з університету м. Ізмір Мюневер ТЕНЕКЕДЖИ працював у 1999-2002 навч. роках, Алі БАЙКАН (2002-2004 рр.), ЙИЛДИРИМ Назмі (2004-2007 рр.), САКАЛЛІ Джемаль, Ахмет Сінан ДЕМИРСОЙ, Юсуф АЛТИНИШЕК (2004-2005 рр.), Озджан КЕМАЛЬ (2006 р.), ПАРЛАКЙИЛДИЗ Хайреттин, ОЗЙИЛДИРИМ Ніхан (2007-2010 навч. роки), ЧІТЧІ Сінан (2007-2010 навч. роки.), КАРАДАВУТ Зекерія (2007 р.), Чаглаян АЛМАЗ (2010-2012 рр.), викладачі Сонер КОРК-МАЗ та Дурсун Ахмед АТАДЖИК нині продовжують традиції викладання турецької мови.

У цей же період керівництво університету приділяє неабияку увагу соціо-гуманітарній діяльності з іноземними партнерами. Нашим університетом були укладені міжнародні угоди з університетами Туреччини: Чорноморським університетом м. Трабзон, Середземноморським університетом м. Анталія, університетами Стамбулу: імені Мімар Сінана, класичним університетом та іншими.

Ці зв'язки включали в себе не тільки наукові і освітні напрямки, але і культурні обміни.

Танцювальний колектив Центру культури та дозвілля студентів і співробітників ОНУ (директор Е. А. ЧЕЧЕЛЬНИЦЬКИЙ) був багаторазово запрошений до університетів м. Трабзон, м. Анталія, м. Стамбул, де гідно представляв наш університет, нашу країну (див. фото 5).

Фото 5. Ансамбль Університету в м. Трабзон (Туреччина, 2000 р.). Місія дружби і гуманізму

Видно, яке яскраве видовище з'являлося на вулицях турецьких університетських містечок, над якими майорів державний прапор України.

Для успіху цієї діяльності багато зробили працівники Центру культури і дозвілля ОДУ: художній керівник А. Е. КОЛЕСНИКОВА, керівники А. Г. БОЛОМСА, Л. В. БОРЩЕНКО та інші.

У багатьох країнах світу добре запам'ятався Хор Одеського національного (державного) університету – народний колектив України – Хорова капела ОНУ імені І. І. Мечникова.

Становлення і розвиток цього колективу забезпечили видатні фахівці: заслужений діяч мистецтв України А. П. СЕРЕБРІ, а зараз – Ю. Д. ПІЛЬЧЕН.

Хорова капела університету була запрошена і виступала в університетах Угорщини (Сегед), Франції (Париж), Греції (Салоніки), а члени Клубу веселих та кмітливих (КВК) відвідали міста Австралії, США, Ізраїлю та міста колишнього СРСР.

Одеса розвиває стосунки з більш ніж 20 городами-побратимами у всьому світі. Серед них і місто Регенсбург у **Німеччині**. Ще в ХХ ст. в Регенсбурзі сформувалася унікальна наукова школа славистів, що досліджувала етно-культурні особливості народностей Одеського регіону. Цим зумовлювалася неймовірна зацікавленість Регенсбурзьких вчених у розвитку плідної співпраці з науковцями Одеського університету. Зі свого боку наш університет приклав чимало зусиль для розвитку співпраці з німецькими організаціями як в Україні, так і за її кордонами. Результатом взаємозацікавленості та прагнення до плідної співпраці наших міст в цілому та університетів, зокрема, стало поріднення Одеси та Регенсбургу, внаслідок чого були встановлені постійні контакти й між Одеським та Регенсбурзьким університетами.

У 2003 році в Одесі пройшла Міжнародна наукова конференція «Історія німців Причорномор'я та українсько-німецькі зв'язки». В організації конференції поряд з іншими організаціями взяв участь історичний факультет а також благодійний фонд «Баварський дім». Відкрив конференцію тогочасний ректор ОНУ імені І. І. Мечникова професор В. А. СМІНТИНА.

З ініціативи ОНУ імені І. І. Мечникова та університету Регенсбурга і за їх активної участі Одеса і Регенсбург стали містами-побратимами 4 листопада 1990 року.

З 1990 року під керівництвом професорів Ервіна ВЕДЕЛЯ та Хайнца КНАЙПА почався обмін викладачами і студентами: студенти Регенсбурзького університету проходили стажування в ОНУ (в тому числі і п'ятимісячні), германісти ОНУ – в Регенсбурзькому університеті, а викладачі співпрацювали з фахівцями відповідних кафедр РУ. Внаслідок цього було підготовлено та видано ряд монографій та підручників.

У жовтні 1992 р. ОДУ відвідала делегація Регенсбурзького університету (ректор професор Х. Альтнер, професор Е. Ведель), яку приймав ректор ОДУ імені І. І. Мечникова професор І. П. ЗЕЛІНСЬКИЙ (див. фото 6).

Фото 6. Зустрічі в Одеському університеті з делегацією Регенсбурзького університету (1992 р.)

На передньому плані:

- Ректор Регенсбурзького університету професор Х. АЛЬТНЕР;
- Ректор ОДУ імені Мечникова професор І. П. ЗЕЛІНСЬКИЙ;
- Декан РГФ професор Л. М. ГОЛУБЕНКО

Починаючи з 1993 року, «Товариство друзів Регенсбурзького університету» під керівництвом доктора Йохана ФІЛЬБЕРТА збило і передало для ОНУ більш ніж 18000 книг.

У 1994-1999 роках доктор Йохан ФІЛЬБЕРТ організував в Регенсбурзькому університеті серію семінарів з економіки для студентів-економістів ОНУ, в яких взяли участь в цілому 136 студентів і 14 викладачів ОНУ.

Доктор Йохан ФІЛЬБЕРТ також організував і профінансував приїзд до Одеси в 1993-2000 роках відомих німецьких економістів для читання лекцій в ОНУ, а також сам проводив серію лекцій з бізнесу та менеджменту для студентів та викладачів нашого університету.

З 2000 по 2006 роки під керівництвом професора Вальтера КОШМАЛЯ проводилась серія програм «Тандем». В рамках кожної з них близько 15 пар студентів ОНУ і Регенсбурзького університету (тандемів) проводять по місяцю в ОНУ і в Регенсбурзькому університеті, займаючись разом вивченням мови країни-партнера і працюючи над темою (з актуальних проблем освіти, культури, громадського життя і т. д.), яку кожен з них обрав для себе.

Поряд з вищими навчальними закладами Одеський національний університет імені І. І. Мечникова різнобічно співпрацює з неурядовими організаціями ФРН. Важливе місце серед них займає німецька академічна служба обмінів ДААД і її програми навчання для студентів та дослідницькі програми для молодих вчених та спеціалістів.

Керівники регіонального офісу ДААД в Росії і Україні неодноразово відвідували Одеський університет і завжди давали високу оцінку рівню співпраці. ДААД регулярно направляє в ОНУ викладачів німецької мови, що є винятково важливим для підготовки фахівців в області німецької філології. В різні роки в ОНУ імені І. І. Мечникова працювали Райнер ШЛІК, Таня ГРІСХАММЕР, Ельке БРЕДЕРЕК, Зігберт КЛЕЕ (нині керівник офісу ДААД у Києві), Анетт ГЕЙТНЕР, Марія ЛАНДШУТЕР, Міхаель РАЙХЕЛЬТ, на сьогодні в університеті працюють на кафедрі німецької філо-

логії Леоні ЛЮДВІГ та Регіна УЛЄН . Співпраця з ДААД розвивається і має хороші перспективи.

У липні 2015 р. в Регенсбурзі проводилося урочисте святкування 25-річчя поріднення міст, куди було запрошено делегацію міста Одеси на чолі з міським головою Г. Л. ТРУХАНОВИМ. У складі делегації був і Ректор ОНУ імені І. І. Мечникова професор І. М. КОВАЛЬ. У ході особистої зустрічі в рамках урочистих заходів професор І. М. КОВАЛЬ та директор Інституту Славістики Регенсбурзького університету професор Вальтер КОШМАЛЬ обговорили перспективи майбутньої співпраці, що матиме позитивний вплив не тільки на розвиток освіти, а й на поглиблення двосторонніх відносин між Україною та Німеччиною в цілому.

Плідною була й співпраця з науково-освітніми установами Румунії.

Так, у грудні 2003 р. ОНУ імені І. І. Мечникова відвідала делегація університету імені Бабеш-Больяй, на чолі з ректором університету професором Андрієм МАРГОЮ. На зустрічі прийняв участь Генеральний консул Румунії в Одесі Корнел ГЕОРГІАШ (див. фото 7).

4-7 квітня 2012 року відповідно до Угоди між Одеським національним університетом і Нижньодунайським університетом (м. Галац, Румунія), делегація Нижньодунайського університету на чолі з деканом факультету історії, філософії і теології професором Іваном ЄВЛАМПІЄМ відвідала ОНУ. На зустрічі були обговорені перспективи співпраці

Фото 7. Візит в ОНУ імені І. І. Мечникова делегації університету імені Бабеш-Больяй (2003 р.)

Зліва направо:

• **Начальник відділу міжнародного співробітництва В. С. ГРІНЕВИЧ; декан фізичного ф-ту Г. Г. ЧЕМЕРЕСЮК; Генеральний консул Румунії в Одесі К. ГЕОРГІАШ; проректор ОНУ з міжнародного співробітництва В. В. ПОПКОВ; ректор ОНУ професор В. А. СМІНТИНА; професор університету імені Бабеш-Больяй А. МАРГО; проректор ОНУ імені І. І. Мечникова В. І. ІВАНИЦЯ; директор ІСН професор. І. М. КОВАЛЬ (сьогодні – ректор ОНУ імені І. І. Мечникова); проректор ОНУ доц. О. В. ЗАПОРОЖЧЕНКО**

студентів у наукових дослідженнях з історії і культури населення Нижнього Подунав'я. З викладачами факультетів досягнута домовленість про початок з вересня 2012 року читання лекцій на безоплатній основі для студентів спеціальності «історія».

Досягнута домовленість про доцільність розробки у найближчій перспективі спільного для двох факультетів спецкурсу з історії Нижнього Подунав'я.

Для активізації двосторонніх контактів прийнято рішення про розробку проекту створення в Одесі і Галаці відповідно українського і румунського центрів, мета яких – поглиблення наукової і культурно-освітньої діяльності.

У науковій бібліотеці ОНУ імені І. І. Мечникова 6 квітня 2012 року відбулась презентація виданого історичним музеєм м. Галац альбому В. КУШ-НІРА «Нижньодунайський рушник» і виставки румунських рушників із фондів історичного музею Галаца.

21 травня 2012 року румунська делегація (представники національних меншин Румунії та Департаменту з питань міжетнічних відносин) відвідала історичний факультет та Управління міжнародного співробітництва ОНУ імені І. І. Мечникова. Під час зустрічі були обговорені результати співпраці історичного факультету з ВНЗ Румунії, громадськими організаціями, зокрема Союзом українців Румунії. Члени делегації були ознайомлені з планами про етнологічні дослідження історичного факультету, вивчення традиційної культури етнічних груп на теренах Одещини.

Також була обговорена можлива участь комісії Ради національних меншин Румунії у сприянні вивченню і популяризації традиційної культури етнічних груп Нижнього Подунав'я. В свою чергу, факультет отримав за прошення сформувати делегацію студентів із представників етнічних груп Одещини і відвідати університети Румунії, в яких проводяться активні етнологічні дослідження.

Спільні наукові дослідження пов'язують вузи **Австрії** та ОНУ імені І. І. Мечникова. Наприклад, у 2001-2003 роках співробітники палеонтологічного музею Віденського університету та науковці з Комісії Четвертичних наук АН Австрії на чолі з професором Рабедером ГЕРНОТОМ проводили наукові дослідження у Палеонтологічному музеї ОНУ, який містить найбагатшу регіональну колекцію викопних останків, зібраних на півдні Східноєвропейської платформи (Україна та Молдова), та унікальні колекції викопної фауни і флори, які відсутні в багатьох інших палеонтологічних музеях світу.

У травні 2008 року відбувся візит ректора Віденського університету пана професора Георга ВІНКЛЕРА для участі в заходах, пов'язаних із обговоренням результатів впровадження Болонської системи (див. фото 8).

Фото 8. Семінар Європейської Асоціації Університетів «Болонський процес та питання його імплементації» (2008 р.)

У центрі:

- Ректор ОНУ імені І. І. Мечникова професор **В. А. СМІНТИНА**;
- Справа від нього – ректор Віденського університету професор

Г. ВІНКЛЕР, президент Європейської асоціації університетів

У тому ж році ОНУ імені І. І. Мечникова та Зальцбургський глобальний семінар (Австрія) на чолі з керівником РОБІСОН Олін, організував та провів у нашому університеті Зальцбурзький Глобальний Семінар «Запровадження інновацій і розвиток підприємства в Одесі: обговорення, проблеми, рішення» (див. фото 9).

20 листопада 2009 р. університет відвідав віце-міністр освіти Австрії Вольфганг ШТЕЛЬЦМЮЛЛЕР та заступник керівника департаменту шкільної освіти за кордоном Астрід ЛУКАС-СЕР з презентацією освітнього проекту «Австрійська школа» в Україні.

Професори Віденського університету Ренате ФАЙСТАУБЕР, Тіна ВЕЛЬКЕ та інші фахівці приймали участь у конференціях ОНУ імені І. І. Мечникова у 2012

-2013 роках, у березні 2013 року професор Хеннінг ШЛУС читав лекції для студентів Інституту соціальних наук на тему: «Система освіти Австрії і громадська думка».

У червні 2007 року проректори Відутіс ЛАУРЕНАС та Рімантас ДІДЗІЮКАС університету м. Клайпеди (Литва) відвідали ОНУ для обговорення Робочої програми спільної діяльності, завдяки цьому співробітництво з вишами Литви набуло більш широкого розвитку.

Фото 9. Учасники Зальцбургського глобального семінару (Австрія, 2008 р.)

У 2008 році група студентів та співробітників Клайпедського університету прибула до ОНУ для спільних робіт на тему «Дослідження та охорона морського середовища». У наступному році група литовських студентів (17 осіб) та викладачів (4 особи) проходили в ОНУ ознайомчу практику.

Наукові фахівці Астрономічної обсерваторії ОНУ імені І. І. Мечникова у 2009-2010 роках проводили спільні дослідження по литовсько-українському проекту зі спеціалістами Інституту теоретичної фізики та астрономії Вільнюського університету Арунасом КУЧІНСКАСОМ, Аугустінасом ІВАНАУСКАСОМ, Відасом ДОБРОВОЛЬСКІСОМ.

У травні 2013 року посол з особливих доручень міністерства закордонних справ Литовської Республіки Вітаутас НАУДУЖАС зустрічався з ректором ОНУ імені І. І. Мечникова, читав лекцію, присвячену головуванню Литви у раді ЄС.

Фахівці університету м. Вільнюс, університету імені Вітаутаса Магнуса м. Каунас приймали участь у 6-му форумі молодих дослідників єврейства Росії і Східної Європи в липні 2013 року, у конференції «Соціальні і політичні трансформації в кризовому суспільстві», яку проводив Інститут соціальних наук у вересні 2013 року.

Також важливою складовою міжнародного співробітництва є співпраця з ВНЗ **Союзу Незалежних Держав (СНД)**. Зокрема в 1998 році група фахівців з Інституту географії Академії Наук Молдови провела спільно з ОНУ імені І. І. Мечникова міжнародний польовий симпозіум на кафедрі інженерної геології.

У 2004 році група студентів Санкт-Петербурзького університету (18 чоловік) та 3 викладачі проходили практику на кафедрі фізичної географії і природокористування геолого-географічного факультету.

Делегація університету імені Т. Г. Шевченка (**Молдова**) на чолі з ректором БЕРІЛОМ Степаном Іордановичем відвідала ОНУ імені І. І. Мечникова для обговорення планів співробітництва у березні 2007 року.

Науковці Вищої антропологічної школи м. Кишинів (Молдова) на чолі з професором РУССЄВИМ М., доцент Санкт-Петербурзького університету ВОЛКОВА М., доцент Пермського державного університету КАМЕНСЬКИХ О. О. (Росія) приймали участь у науковому семінарі «Есхатос: філософія історії у контексті ідеї межі» (вересень 2010 року).

Активну участь у конференціях ОНУ імені І. І. Мечникова приймають науковці країн СНД, а саме фахівці Всеросійського науково-дослідного інституту, Зоологічного інституту АН Росії, Всеросійського науково-дослідного інституту рибного господарства, Інституту біології внутрішніх вод імені І. Д. Папаніна приймали участь у вересні 2011 року в IV Міжнародній конференції «Сучасні проблеми теоретичної і практичної іхтіології».

На конференції «Другі наукові читання, присвячені пам'яті Ю. О. Карпенка» (жовтень 2011 року), був присутній консул Генерального консульства Російської Федерації в Одесі ДІДЕНКО Ю. Ю., співробітники ВНЗ м. Сиктивкар, м. Москва, м. Архангельськ.

У 25 Міжнародній науковій конференції «Дисперсні системи», яку проводила НДЛ ФАС (відповідальний – професор КОПИТ М. Х.), взяли участь фахівці Могільовського державного університету харчування СКАПЦОВ А. С., ЮРЕВИЧ В. А., ЦАП В. Н.

ОНУ імені І. І. Мечникова запросив для участі в II міжнародній конференції «Сучасні ресурсозберігаючі технології. Проблеми і перспективи» (жовтень 2012 року) іноземних спеціалістів з Казахського національного технічного університету імені К. І. Сатпаєва (м. Алмати), Інституту хімічних проблем НАНА м. Баку (Азербайджан).

Під час презентації програми «Стародруки і рідкісні видання в університетській бібліотеці», проведення II міжнародної конференції «Сучасні ресурсозберігаючі технології. Проблеми і перспективи», конференцій «Сенсорна електроніка та мікросистемні технології», «Русистика та сучасність», «Пам'ять і пам'ятникова культура в демократичному суспільстві», «Соціальні і політичні трансформації в кризовому суспільстві», філософських читань пам'яті Г. ФРОЛОВСЬКОГО ОНУ імені І. І. Мечникова відвідали більше 100 науковців з різних вузів Росії, Білорусі, Молдови, Казахстану.

Надзвичайний і Повноважний посол Туркменістану АМАНМУРАДОВ Нурберди Аманмурадович двічі відвідував наш університет та проводив лекції для співробітників і студентів ОНУ імені І. І. Мечникова у травні 2011 та у березні 2013 року.

Слід зазначити, що співпраця ОНУ імені І. І. Мечникова з закордонними фахівцями є складовою частиною виконання держбюджетних, госпрозрахункових та інших науково-дослідних робіт в ОНУ, і взагалі – одним з головних завдань нашого університету.

Важливою ознакою діяльності ОНУ імені І. І. Мечникова є спадкоємність, коли попередні доробки та стратегічні плани продовжуються незалежно від змін як в університеті, так і навкруги нього.

Університет завжди був зацікавлений у позитивному нарощуванні нових зв'язків, нових угод.

Відповідно до зазначеного, приклади ефективною спадкоємності у відносинах демонструють дружні стосунки з ВНЗ Іспанії. Так, співробітництво з Валенсійським Політехнічним університетом було закладено ще ректором ОДУ імені І. І. Мечникова професором І. П. ЗЕЛІНСЬКИМ і ефективно продовжувалося наступними ректорами професором В. А. СМІНТИНОЮ і професором І. М. КОВАЛЕМ.

Одночасно наш університет плідно співпрацював з Валенсійським класичним університетом, угода з яким була продовжена у 2013 р. під час візиту делегації ОНУ імені І. І. Мечникова на чолі з ректором професором І. КОВАЛЕМ. (див. фото 10).

Фото 10. Зустріч у Валенсійському класичному університеті (2013 р.)

Справа наліво:

- ректор ОНУ професор І. М. КОВАЛЬ;
- проректор Валенсійського класичного університету Ольга Гіль МЕДРАНО;
- Начальник відділу Міжнародного співробітництва ОНУ імені І. І. Мечникова доцент В. С. ГРІНЕВИЧ

Пошук нових перспективних партнерів не обмежується Європою, а і стосується **Південного Сходу, країн Африканського континенту** (див. фото 11).

Фото 11. Візит делегації уряду Кенії до ОНУ імені І. І. Мечникова (2012 р.)

Міжнародне співробітництво ОНУ імені І. І. Мечникова має не тільки велику історію, а ще й не менш велику перспективу.

ОНУ імені І. І. Мечникова не стоїть осторонь процесів глобалізації та нівелювання державних та культурних кордонів. Робота підрозділів університету не тільки відповідає викликам сучасності, а й пропонує свої рішення для поглиблення міжнародної кооперації. Взаємодія ж із зарубіжними партнерами, у свою чергу, перетворює університет в провідний мультикультурний науково-освітнянський центр Півдня України.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Дарувальники Наукової бібліотеки Одеського (Новоросійського) уні-верситету 1865-1920: матеріали до історії ОНУ імені І. І. Мечникова. / М. А. Подрезова, Є. В. Бережок, Є. В. Полевщикова, Є. В. Савельєва, В. В. Самодурова. – Одеса: Астропринт, 2005. – 422 с.
2. Звіт про стан і діяльність Новоросійського університету – Одеса, 1884-1915.
3. Історія Одеського університету 1865-2000. / під ред. В. А. Сминтини. – Одеса: Астропринт, 2000. – 226 с.
4. Короткий звіт про стан і діяльність Імператорського Новоросійського університету 1867/68, 1877/78, 1879/80-1884/85 навч. рр. – Одеса, 1868-1884.
5. Одеський університет 1865-1990. / під ред. І. П. Зелінського. – Київ: «Либідь», 1991. – 163 с.
6. Розпорядчі документи (Накази) ОДУ/ОНУ ім. І. І. Мечникова 1991-2015 рр.
7. Самойлов Ф. А. Новоросійський університет у спогадах сучасників. – Одеса: Астропринт, 1999. – 296 с.
8. Сминтина В. А. Одеський державний університет ім. І. І. Мечникова: сучасний стан, погляд у майбутнє. – Одеса: Астропринт, 2000. – 20 с.

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
ODESSA I. I. MECHNIKOV NATIONAL UNIVERSITY

HISTORY
OF THE INTERNATIONAL COLLABORATION
OF ODESSA I. I. MECHNIKOV
NATIONAL UNIVERSITY

1865-2015

*Dedicated to the 150th Anniversary of the Odessa I. I. Mechnikov
National University*

ODESSA
ONU
2015

UDC 378.4.014.24 (477.74-21) "1865/2015"

H69

Published in accordance with the decision
of the ONU Scientific Council.
Minutes № 1 of September 29, 2015

Chief Editor:

Igor M. Koval, rector of the ONU,
Dr. Sc. (Political Sciences), prof.

Executive editor:

Viktor S. Grinevych, Ph. D. (Phys&Math), Sen. Researcher
International Relations Office Head

Authors:

V. S. Grinevych, O. V. Lebedeva, Y. O. Levitska, V. E. Trapshteyn, T. A. Yatzenko

H69 **History** of the International Collaboration of the Odessa I. I. Mechnikov
National University / Viktor S. Grinevych, O. V. Lebedeva, Y. O. Levitska,
V. E. Trapshteyn, T. A. Yatzenko, ed., author of the foreword by Prof. I. Koval.
– Odessa: Odessa I. I. Mechnikov National University, 2015. – 84 p.
ISBN 978-617-689-039-0

The edition contains the unique historical facts on the international activity of the Odessa I. I. Mechnikov National University since its foundation till nowadays. The historical background characterization makes it possible to follow political, social and economic conditions and scientific and educational processes both in the country and worldwide, determining the frames of the ONU I. I. Mechnikov partnership with foreign higher educational institutions. The edition also covers the process of the ONU's forming as the higher educational institution of the Southern region with the wide range of the geographical scientific and educational ties in the scopes of the globalization and integration tendencies.

UDC 378.4.014.24 (477.74-21) "1865/2015"

ISBN 978-617-689-039-0

© Authors, 2015

© Odessa I. I. Mechnikov National University, 2015

FOREWORD

Dear readers,

Odessa I. I. Mechnikov National University is one of the ancient higher educational institutions of Ukraine.

Since 1865 the University's history became the inalienable part of Ukrainian lands development. The studying of the different aspects of University activity became the subject of the numerous scientific researches today.

Nowadays the Ukrainian and worldwide community is focused on the international relations in general, including the ONU international ties. But the situation was not always favourable. The history of the international collaboration was in a shade for a long time. The reason for that was, that during the Soviet times the international activity, including the scientific-educational field, was over-regulated. But, is it possible to disregard such an important aspect of the Universities' activity as international interaction, considering the modern globalization and integration processes?! Of course, no. The international collaboration is one of the most important tools of the successful realization of Universities' key purpose, viz. providing the high level of educational and scientific activity in accordance with the up-to-date knowledge and technologies.

Thus, now You're keeping the collective work of the ONU International Relations Office Staff. The publication contains the rare facts and photo materials, which had never been published before. The work is dedicated to the 150th Anniversary of the ONU foundation. You will find here the information on the University international activity since 1865. The materials are given in a systematic way in three chapters. The first chapter includes the rare facts on the foreign activity of Imperial Novorossiia University in the period 1865-1917. The second part is dedicated to the international ties of the Odessa State University during the Soviet period. The development of the ONU fruitful collaboration with the foreign scientific-educational institutions in the period of Ukraine State Independence (since 1991) is enlightened in the third part of the publication, presented to Your kind attention.

Your wishes and impressions are important for us!

Faithfully,

**Rector of the ONU I. I. Mechnikov,
Dr. of Sciences (Political Sciences),
Prof. Igor M. KOVAL.**

THE IMPERIAL NOVOROSSIYA UNIVERSITY

INTERNATIONAL COLLABORATION

(1865-1917)

The Imperial Novorossiya University (INU) was founded and existed later on in accordance with the Russian Empire State universities Statutes of 1865 and 1883.

Education and science were naturally the priorities in those Statutes, as the basis of country's development in general and its' Southern part in particular. Education and science development usually reaches its complete effectiveness under conditions of their full openness and interaction with different scientific centers and separate progressive specialists in the country and worldwide.

Understanding of that conditioned the tools, which had been formed in Odesa University for collaboration with foreign scientific and educational centers of Europe and the whole world. The fields of interaction between the home and foreign experts were conditioned by those time urgent challenges for different branches of educational, scientific, industrial and social development of the Southern part of the Russian Empire.

It is important to mention, that Novorossiya University, quickly occupied the prominent positions in different scientific spheres due to its activity and collaboration with the wide range of scientific, civic and state organizations of Europe, America, Asia and Australia. Among them were such state organizations, as British government, Belgium Consulate, Bulgarian Ministry of People's Education, Warsaw Censorship Commission, Warsaw Statistic Committee, Greek Phylloxera Society in Constantinople, Geneva People's Education Administration, Buenos Aires Municipality, Romanian Ministry of the Clergy Affairs and People's Education, French Commandment. Our University also collaborated with such famous scientific institutions as Smithsonian Institution in Washington, Vatican Library, Congress Library (USA), British Museum, Zagreb (Yugoslavia) Academy, France history society, Finland society. The University was also linked with the civic organizations such as British Association of Scientific Development, Warsaw community for the injured soldiers maintenance, Greek People's Library in Athens, Greek Philological Syllog in Constantinople, Zoological Society of France, Royal Society Victoria (Australia), German Naturalists and Doctors Society in Frankfurt-am-Main, New South Wales Society, Carnegie Fund for Teaching Activity Promotion (the USA).

Regardless time and epoch, much attention was paid by the University to the uprising of its lecturers' scientific and educational level and the awareness of home specialists and students in the foreign experience. Besides that a lot of attention was paid to the University employees' involving into the process of cooperation with the leading experts and institutions worldwide.

Fruitful, friendly and scientific links were developed with Athens University (Greece), Bodleian Library (Great Britain), Buenos Aires University (Argentina), Warsaw Veterinary School (Poland), Warsaw University (Poland), Helsinki University (Finland), Greek University (Greece), Carnegie University (the USA), Copenhagen University (Denmark), Krakow University (Poland), University of Lille Nord de France (France), Melbourne University (Australia), Norway University of Christiania, Oxford University (Great Britain), Padua University (Italy), Pisa University (Italy), Kansas University (the USA), Tokyo University (Japan), French School in Athens (Greece), Edinburgh University (Scotland). Thus, a strong basis was laid for further fruitful collaboration with those institutions.

The second part of XIX century was the period of various political and state transformations, mainly in the international environment, thus attracting Novorossiia University researchers' attention from the scientific point of view. Their activity demonstrated the University rise to a new qualitatively higher level within the system of interuniversity relations. Among the scientists-researchers of those transformations was P. Y. KAZANSKIY (1866-1947), ordinary Professor, Dr. of Science (International Law) of the Novorossiia University Judicial department since 1899 (see photo 1). His scientific field included the international

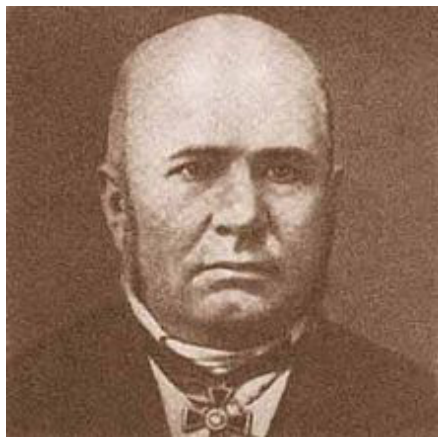

law issues, including the war, peace and legal aspects. At the same time, P. Y. KAZANSKIY paid much attention to the international administrative and civic law. He was

Photo 1. Professor P. Y. Kazanskiy

awarded with the Golden medal of Moscow University Law department for his research “International Rivers Navigation”. In 1895 he went abroad, aiming to conduct his scientific research of such new formations of international law as international administrative organizations. As the result his three-volume Ph.D. thesis «General Administrative state Alliances» came out. That research laid the weighty basis for further scientific works in the international law field, which at that time went through its formation period as the new independent subject.

The geographical position of the Odessa region conditioned the key political role of the University as the center of the Balkans people's life influence. The

Northern Black Sea Coast linked culturally, ethnically and religiously various nations, being even parts of different empires. Nevertheless, the Slavic nations of the Balkan Peninsula felt their affinity. That is why, INU historians, conducting the research on the history of the Balkans' ethnic groups, not only strengthened the research base of the University, but also improved mutual understanding between peoples similar by culture and language. Thus, since its foundation the University became the center of ideological impact on the Balkans' nations. In the first years of the University's existence Prof. V. I. GRIGOROVICH (1815-1892) became the key figure of the Slavic studies, for he was also a philologist, historian and one of the founders of Russian and Ukrainian Slavic Studies (see photo 2).

Photo 2.

Professor V. I. Grigorovich

One of his first scientific works "Essay on the instructive trip to the European part of Turkey" (1848) contained the most important data on the Southern Slavs social anthropology, ethnical history together with the history of the Slavic writing system. This book played a notable role in the Slavic Studies development and in the history of the Bulgarian National Renaissance.

The INU experts' scientific interests included also political and state transformations in the Western European countries. The serious place within the system of historical research was occupied both by the studies related to the consequences of the French Revolution as the process that changed the economic, social and political system of the whole European civilization, and by other processes, which influenced much the development of those days' European community and community worldwide.

The historian of the new and newest history, publicist, sociologist O. S. TRACHEVSKIY (1838-1906) (see photo 3), during his work in Odessa published numerous articles on the international policy of the French Revolution period. In the INU O.S. TRACHEVSKIY became one of the founders of the French Revolution History Studies. He was one of the first, who used the documentary data of Russian archives for studying the history of Western Europe. He wrote a lot of monographs on the general

Photo 3. O. S. Trachevskiy

and Russian history, such as “Poland Interregnum”, a textbook on history, “Pre-Revolution Germany and its Unification”, “History of the XIX century Spain”, “Napoleon I. The First steps and the Consulate period, 1769-1804” etc. In his works TRACHEVSKIY completely enlightened the political, social, economical history and international relations issues. He also was one of the liberal-minded historians and a member of the Paris- Russian School.

G.Y. AFANASYEV (see photo 4) who was an outstanding graduate of the Novorossiia University paid his attention to the life of foreign countries using their positive experience. His Master’s and Doctor’s theses respectively named “The key aspects of the Turgot Ministerial activity” (1884), “Bread trade conditions in France, XVIII century” (1892) covered the pre-Revolution France history aspects of XVIII century. His numerous scientific articles were also dedicated to these issues.

Photo 4. G. Y. Afanasyev

The value of his works was their basing on a great amount of archive materials. They drew special attention of professionals (most of them were translated into French). AFANASYEV managed to reveal some issues of the social and economic history of France of XVIII century, thus having left a noticeable trace in the national history. Some of AFANASYEV’s works were published in France and in Great Britain.

NASYEV’s works were published in France and in Great Britain.

G. Y. AFANASYEV was not honoured by professor’s rank in the INU and soon he was forced to leave his post, as a «politically unreliable» person. In 1896-1918 he headed the department of Russian Empire State Bank in Kyiv. Due to AFANASYEV’s efforts, the new building for the Bank was constructed in 1905 (nowadays the State Bank of Ukraine is placed there). Since May 3, 1918 he occupied the position of the Member of the First Government. Since November 14, 1918 AFANASYEV was the Minister of Foreign Affairs of the Ukrainian State. The last years of his life he spent in Belgrade.

The activity of the INU specialists in natural sciences, who had the possibility to visit different countries for conducting their scientific research, was also fruitful. Due to the experience obtained from foreign colleagues they were able to conduct their own unique research and to convey the western acquisitions on to the young home specialists.

Thus, on May 29, 1865 the astronomer, docent L.BERKEVICH received the invitation from the German Astronomers’ Society to visit their sitting in the pe-

riod from 31, August to 2, September . The trip was supported by the University Council and turned out to be extremely useful for the University due to the acquisition both books and astronomy equipment for the University Observatory. In the period of 1868 - 1869 the ordinary professor LEONTOVICH was sent twice to Warsaw: first time for acquaintance, and then for accepting and resending the Senator's von-GUBE juridical library to our University. One can observe the growth of the foreign missions terms: docent VERIGO was sent abroad with the scientific purpose for 3 months term, ordinary professor N. SOKOLOV – for 5 months term, docent PATLAYEVSKIY – for 2 years. Since 1874 till 1975 several INU scientists also had long-term visits abroad. Those who gained the progressive experience were: extraordinary professor UMOV, ordinary professor MECHNIKOV, docents KONDAKOV and KOCHYUBINSKIY.

In 1876 Novorossiya University continued its collaboration with foreign institutions **in different important directions**, such as History, Physiology, Chemistry, etc. In that year several INU scientists went abroad on a scientific mission for different terms. Docent USPENSKIY spent time in foreign countries lecturing on general history. Laboratory assistant SPIRO lectured abroad on physiology. In summer, ordinary professor VERIGO visited his foreign colleagues for the acquaintance with the newly-equipped foreign chemistry laboratories. Professors LIGYN, UMOV and VOLKOV and astronomer-observer BLOK went to London for visiting the exhibition of the scientific equipment opened in South-Kensington museum from 1, June to 1, August 1876.

In accordance with the plans of registration of electric signals, the astronomer-observer BLOK visited Berlin for determining the control conditions and Warsaw for observing the conditions for signals detection, circulating between Vienna, Berlin and Greenwich. The research workers participated in the determination of the longitudinal coordinates of the Novorossiya University's Observatory.

At the beginning of 1880s the Ministry of Public Education was determined to pay more attention to the international activity of the scientific-educational institutions. Thus, our University scientists obtained more possibilities to get acquainted with the foreign experience, conducting their research and lecturing abroad. Numerous INU scientists went abroad on permission of the Ministry from 1881 to 1882: docents PALAUZOV, GAMBAROV and laboratory assistant MELIKOV – for 1 year, laboratory assistant VERNER – for 2 years, ordinary professor KOCHUBINSKIY – for the vacation time in 1882. Prof. BOGISHICH, lecturer in the Slavic legal history, went abroad for the period of 1882 - 1883. Also in that period docent PIROGOV went abroad for 11 months from 1, October 1882, and docent TCHIZHOV went abroad from 1, May 1883 to 1, September 1884.

At the end of the XIX century the international background had undergone new transformations, but the political situation in Europe contributed only to the

process of the INU formation as a world famous scientific center. Before 1871 the belt of the divided German States-Lands was stretched between the Russian Empire and that time Western European countries. These German Lands had neither financial nor strategic necessity to develop the scientific collaboration. After 1871 the united Germany appeared on European political map and became the link between the south-western lands (further Ukrainian) of the Russian Empire and developed Western European countries. That is why, the geography of the INU scientific collaboration also broadened.

Besides the traditional European direction, the new African (Egypt) and Latin American (Argentine) directions began to be formed.

In respect to the mentioned before, **from 1883 to 1884** numerous INU scientists visited their foreign colleagues. Among them: ordinary professors UMOV and KLIMENKO together with the laboratory assistant GERYCH, visited the Vienna electric exhibition; ordinary professors KONDAKOV and USPENSKIY, docent REP'YAKHOV and laboratory assistant GERYCH worked in Constantinople since 25, April and during the vocation time in 1884. The laboratory assistant VERNER's foreign mission term was extended for one more year since 1, April. Ordinary professor TRACHEVSKIY was abroad with the scientific purpose since 15, August till 15, October 1884. The Honored ordinary professor S.P. YAROSHENKO and private-docent S. BUNITZKIY were invited to the International Congress of Mathematicians held in Heidelberg in July 1904.

The year of 1908 was also fruitful for the INU scientists who went abroad on their scientific missions. Professors E.R. von-STERN, A.A. PAVLOVSKIY and I. A. LINNICHENKO (see photo 5) visited the international Archaeological Congress held in Cairo (Egypt).

Photo 5. Professor I. A. Linnichenko

Prof. I. A. LINNICHENKO spent his summer vacation time in Krakow and Vienna continuing his work on the history of the relationships between Ancient Russ and Poland. Also Prof. I. A. LINNICHENKO went to Germany and Austria during his winter vacation time 1909/1910 to study the archaeological museums system. Also in May 1910 he visited the XVII Americanologists International Congress held in Buenos-Aires.

Prof. A.I.TOMSON went to Germany and France. S.D. PAPADIMITRIU and S.G. VILINSKIY worked in Bulgaria and in Moscow studying the Slavic translations of Greek myths.

After 1912 the INU international activity successfully continued. Prof. I. A. LINNICHENKO, traditionally, during his summer vacation time visited

Vienna, Krakow and Lviv, and also participated in the XIV International Congress on Anthropology and Pre-historic Archeology held in Geneva in September; Prof. PAVLOVSKIY participated in the X International Congress on the history of arts and in the International Archeological Congress held in Rome. It may be seen, that it has become a good University tradition for scientists to work abroad during their vacation time. Prof. LEBEDINSKIY was abroad since 1914 till August 1915. During their summer vacation time INU scientists Prof. LINNICHENKO, Prof. VILINSKIY, Prof. VARNEKE, private-docent LAZURSKIY, private-docent MANDES, private-docent BITZILLI, private-docent POTAPOV also worked abroad during their winter vacation time 1914/1915.

INU specialists used to publish their **numerous articles in foreign scientific journals** as the result of their international activity. Among them were the works of docent baron STUART, ordinary professor TZENKOVSKIY and ordinary professor MARKUZEN.

The scientific achievements of INU specialists were highly estimated not only by compatriots, but also by foreign scientists. Our University specialists contributed a lot to the European scientific schools development and that is why the Western European universities' specialists acknowledged their high scientific authority and the European high quality level of their research. The fact of the high level of international confidence was proved by numerous mutual ceremonial events. The ordinary Professor SOKOLOV was elected as the acting Member of the German Chemical Society of Berlin in 1869. Berlin University Professor Rudolf FIRKHOV was elected as the Honored Member of the Imperial Novorossiya University in 1881. The Vienna Academy Member, Vienna University ordinary professor France MIKLOSHICH was also elected as the Honored Member of the Imperial Novorossiya University.

Besides the mentioned above activity, the INU scientists collaborated with their Western European colleagues in the scopes of the **scientific conferences and expeditions**. Docent KLIMENKO's article "About the ethyl lactic acid of butter" was mentioned in the protocols of the V Congress of the Russian Natural Scientists held in Warsaw. The ordinary professor of the Novorossiya University, acting Member of the Committee of the Odessa Experimental Field, A. I. NABOKIKH, together with his colleagues, the agronomists and geologists from Romania and Hungary, Prof. MURGOCHI and Dr. TREITZ, took part in several expeditions on soil science. The same type expedition was carried out in May 1908, where INU Professor TYMKO and Hungarian agronomist and geologist TREITZ actively participated. In June 1908 Professors MURGOCHI, TREITZ and TYMKO, having conducted the joint soil science expeditions in Russia, Romania and Hungary, worked out a plan for a worldwide conference of the soil scientists with the aim of elaboration of the terminology and classifica-

tion of soils. Consequently, the Conference was carried out in Budapest at the Royal Geological Institute in 1909.

The **European acknowledgement of our University** was proved by the numerous facts, when foreign secular and religious figures accepted the INU officials' invitations to visit the University or expressed themselves the wish to get acquainted with the University's activity. For example, Prince Karl Romanian visited the University on 11, August 1869. His Eminence, Metropolitan of Serbia, Mikhail, visited the University on 22, September 1869. Our University, in its turn, demonstrated its adherence to the course of openness and foreign experts' involvement into the University's scientific and educational activity, thus showing the high INU academic level. The prominent European scientists took the personal part in the research and lecturing at the INU departments. For example, during the period of 1876-1877 the Berlin University professor, Dr. V. YAGICH, was appointed as the ordinary professor at the Slavic philology department. In 1883 the citizen of Great Britain HERD was appointed as the lecturer of English language, and the Italian citizen De-VIVO – as an Italian language lecturer. The Paris Polytechnic School Professor Amadei MANGEIM was the Honored Member of the Imperial Novorossiya University. The Professor of Warsaw University POZHARISKIY was lecturing on the forensic medicine at the INU Medical department. Also the Berlin Observatory director, Prof. FERSTER, gifted 4 volumes of observations made in Berlin Astronomy Observatory to our University.

* * *

The scientists of the Imperial Novorossiya University laid the strong basement for the further development of the University's collaboration with the foreign scientific-educational institutions. Thus, they handed the baton of the further international collaboration to the next generations of scientists. That activity helped the University to overcome henceforth the majority of political, social and economical obstacles both in Russian Empire, which stopped its existence in 1917, and during the long period of so called «ruin» in the scientific sphere, caused by the Soviet power policy and the tragic events of World War II.

THE ODESSA I. I. MECHNIKOV STATE UNIVERSITY INTERNATIONAL COLLABORATION (1945-1991)

Strengthening of the international ties and gradual increase of international prestige characterize the University activity in that period of its history. This is connected with the Odessa's geographical position and economical state as well as its historical and cultural traditions.

Since its foundation the University became one of the leading Higher Educational Institutions of the South of the country. The University provided the higher education, cultural development and collaboration for the Balkans Slavs, mainly from Bulgaria and Serbia. Numerous students, originated from Bulgaria, became prominent figures in cultural and educational spheres at their motherland also contributing a lot to the Bulgarian liberation movement of XIX – beginning of the XX century. While studying at the Law department together with such prominent figures of the Russian peoples liberation movement as A. ZHELYABOV, D. SHESTAKOVSKIY, M. TRIGON, A. POPICH, Bulgarian students couldn't stand aside of their Russian comrades' civic activity. Such traditions were also continued in the subsequent period of the University existence, when its forms of existence and official names were changed several times and finally it became «The Odessa State University» in 1933.

The Post-War Period (since 1945)

The new period of the University external activity started in 1945 when it had to respond to the new demands in scientific, educational and interstate relations. The OSU external links became more systematic and stable in the course of time. The prominent role of the USSR in the Second World War was acknowledged both by the Allies (Great Britain and the USA) and other European and Asian countries, liberated by the Soviet Army forces. Foreign experts were interested in collaboration with the USSR educational and scientific institutions, because the Soviet Union managed to confront Germany, the most economically developed European country of that time.

The first group of students, firstly from Albania and then from Poland, Hungary, Korea, China, Czechoslovakia, Romania and Yugoslavia, came to the OSU in 1947. Students from Bulgaria, Vietnam, Indonesia, Middle East and African countries came to the University in 1960s.

Due to the Rector M.P. SAVCHUK's initiative, students from numerous European countries – such as Bulgaria, Poland, Romania, Hungary, Czechoslovakia, Yugoslavia – came to Odessa University for studying at the Biology Faculty

in 1940s-1960s. Soon students from all over the world came to our University: there were students from Africa, South-East Asia, Middle East, Central and Southern America. The Biology Faculty lecturers were invited to lecture abroad: L. M. KARPOV – to Guinea, V. T. KOVAL – to Congo, V. M. TOTZKIY – to Mongolian People's Republic, K. V. ASTASHKOV – to Afghanistan.

Our University has had bilateral exchange of students and scientific delegations with the University of Szeged (Hungary) since 1965. Numerous excellent graduates of our biological faculty studied as post-graduate students at different departments of the biological faculty. Among them were Berete NAMIRE (Guinea), Z. U. NAMSRAI (Mongolia), Nguen Thai LIONG (Vietnam), Sharma PANCAGE (India). Also Odessa University exchanged exhibits of its Zoological Museum with Michigan University Zoo museum.

Permanent rise of the foreign students' number in OSU could be witnessed as the OSU authority overseas increased. Students were recommended to study in our University even if their own country had sufficient scientific and educational basis for studying. For example, 100 students from the German Democratic Republic were recommended to the OSU to study at the faculties of Mechanics and Mathematics, Physics and Chemistry in 1970-1971. A lot of the OSU foreign graduates became outstanding scientists and public figures.

Nearly 600 students from 70 countries studied at the OSU in that period. All the necessary conditions were created for foreigners to let them acquire fundamental theoretical knowledge. They could work at the students' scientific communities, groups and seminars, conduct experiments at the departments' laboratories, and report their results at the students' conferences. They also took active part at the scientific works competitions.

The University pays much attention to the post-graduates' and probationers' training. Our University was the basic HEI for Hungarian students in studying Russian for more than 10 years. The linguistic facilities were accessible also for probationers from China, Vietnam, the USA, Canada, Spain and other countries rendering them the assistance in improvement of their knowledge in the OSU. Due to the probation programs students could not only improve their Russian language competence, but also get acquainted with Soviet people, their lifestyle and history of the USSR.

But the foreign students studied not only languages at the Odessa University. Post-graduate students from Chile (Sara Agiliera MORALES), Czechoslovakia (Yan BIRCHAK), Cuba (Pedro MARSET SANCHES), Vietnam (Vu Suan SIEN), Syria (Taisyr KURKMAZ) made their research works and defended their Theses for Candidate of Sciences (PhD) degree at the Faculty of Physics. Some time later Sara Agiliera MORALES occupied the position of the Physics Faculty Dean at the Chile Antofagasta University. Yan BIRCHAK became the Professor

and the Preshov University Senate Member. Even now he is a good friend of our University.

Odessa Mechnikov State University became very attractive and professionally valuable for partners abroad. The possibilities of bilateral contacts with universities of Poland and Finland were treated seriously by the OSU administration.

The OSU Rector, Professor A.I. YURZHENKO, welcomed the delegations from Poland and Finland (see photo 1). They discussed the future perspectives of the educational and scientific collaboration between the universities.

Photo 1. The OSU Rector, Professor A.I. YURZHENKO communicates with the foreign delegation

In the next few years these contacts turned into the full-scale bilateral relationships.

The OSU Rector, the Corresponding member of the Ukrainian Soviet Republic Academy of Sciences O. V. BOGATSKIY, contributed a lot into the fruitful scientific international relations development and participated personally in the international events (see photo 2).

Photo 2. The ceremonial sitting of the OSU Scientific Council

From left to right:

- prorector Ivan SEREDA; standing-Rector of the foreign university;
- Rector of OSU Prof. A. V. BOGATSKIY;
- University communist Party committee Secretary, Leon KALUSTIAN;
- prorector D.POLISHCHUK;
- prorector V. FASHCHENKO

The University paid much attention to the international collaboration in the 1970s, considering it as an effective tool of the home science and education development.

Separate contacts with the Western Universities turned into stable scientific links.

Bilateral agreements were concluded with The University of Szeged (Hungary) and The Oulu University (Finland), (see photo 3, 4).

Photo 3. The Agreement signing episode

From left to right (sitting):

- Rector of OSU, Prof. Victor SERDYUK;
- Rector of the Szeged University, György ANTALFFY.

From left to right (standing):

- prorectors – I. SEREDA, D. POLISHCHUK;
- CPS Leon KALUSTIAN;
- Szeged university delegation member

Photo 4. The Agreement signing episode

From left to right (sitting):

- OSU Rector, Prof. Victor SERDYUK;

- Oulu University Rector, Prof. MANNERKOSKY

From left to right (standing):

- Szeged university delegation members

These agreements resulted in joint scientific research fulfilled together with Szeged University colleagues as well as editing textbooks on the Semiconductors Physics. The OSU Rector, Professor V.V. SERDYUK, Physics Faculty dean, Professor G.G. CHEMERESYUK, and Senior lecturer V.F. VORONTZOV were the authors of the textbook and active participants of the full-scale research. Professor G. G. CHEMERESYUK investigated the Vanadium Pentoxide semiconductor in Szeged University laboratory. Together with his colleagues they firstly registered the photoconductivity of this material. As a result the article on this topic was published in the professional scientific journal.

Collaboration with Szeged University (Hungary) started in 1975 through bilateral exchange of young scientists due to the intergovernmental agreements.

The USSR Ministry of the Higher, Secondary and Special education issued the order in 1976. Due to it the USSR post graduates, including the OSU post graduate student S. F. SKOROKHOD, were recommended to Szeged University for the scientific research work. His scientific supervisor was a famous Maths scholar, Member of the Hungarian Academy of Sciences, Head of the Szeged branch of the Hungarian Academy of Sciences, Foreign Member of the USSR Academy of Sciences and other countries Academies Bella SEKEFALVI-NAD'. He is the author of the numerous monographs published in the USSR and in China (PRC). S. F. SKOROKHOD studied successfully as a post-graduate student and also managed the Hungarian language. Later on S.F. SKOROKHOD defended his Ph.D. thesis in the OSU. Scientific research works of that period brought a new operators' approach in "boundary problems" in the theory of complex variables functions. Scientific cooperation launched by the young scientist continued in the scientific cooperation between two Departments: Mathematical Analysis (OSU) and Theory of Functions – Head of the Department, Prof. Laslo LEYDNER (SzU). At the same period the OSU lecturers, docents Benyamin KROTOV and Viktor KOLYADA paid numerous visits to their colleagues in Szeged University. Our University obtained the stable contacts with the University of Szeged (Hungary). Numerous joint research works have been conducted since the first agreement was concluded. The textbook "Photo-electric processes in semiconductors" by V. V. SERDYUK, G. G. CHEMERESYUK and M. TEREK was published in 1982 as a result of the joint methodical work both of the Experimental Physics departments of Odessa and Szeged Universities. The OSU Astronomical Observatory specialists produced and mounted in Szeged a telescope 40-centimeters in diameter. Odessa University Professor A. G. LOBUNETZ and Szeged University Professor Layosh NAD' edited a monograph "Forms and Methods of Stimulation of Common Labour Productivity Stable Growth", which was published by the University of Szeged.

The new period for Soviet scientific and educational life began in 1970s-1980s. It was predefined both by internal and external circumstances. Firstly, the Détente changed the period of Cold War escalation. Thus, soviet specialists got a possibility to look behind the "Iron Curtain" and gain up-to-date scientific knowledge and experience. Secondly, the USSR leadership then realized how harmful the isolation was for the whole country, especially for its scientific sphere; that is why Soviet government was forced to stimulate the development of home science taking in consideration the foreign experience. This activity became extremely necessary for the country with broken economy under new conditions of information revolution. Thus, the most up-and-coming Soviet experts, mainly in the field of natural sciences, including the University specialists were recommended for training and gaining all the necessary modern knowledge

and experience in the Western European countries and in the USA. As a result, promising scientists who were trained in the different educational centers of the USA, Great Britain, Italy, France, Austria, the FRG, appeared in the home science. Professor V. V. SERDYUK (the USA), Prof. V. A. SMYNTYNA (Italy), Dr. Sc. (Phys&Math) D. V. VASILEVSKIY (France), docents O. P. FEDCHYUK, O. V. IGNATOV (Italy), A. P. CHEBANENKO (Austria), Prof. O. V. TYURIN (Italy) and many other OSU specialists were among them.

The acquired valuable knowledge and experience considerably contributed to the educational process and scientific research. Odessa scientists got new experience as well as new relations with their colleagues abroad. New scientific ideas which appeared as a result of cooperation promoted new achievements in the scientific and research work of OSU. The OSU specialists obtained 5 certificates for inventions in 1987. The Astronomy department docent I. L. ANDRONOV (later Professor) published numerous scientific articles as the result of his training in the German Democratic Republic (GDR) in 1988. His series of works on "The Structure and Evolution of Stars AM Hercules Type" was awarded the first prize at the regional V. P. TZESEVICH competition in 1988. Theoretical physics department docent I. M. TKACHENKO (later Professor) used his scientific training experience in the USA for extending his previous research and obtained the certificate of invention for "The Dense Plasma Diagnostics Methods".

Inter-university relations were developing and improving yearly. Direct contacts were made basing on the agreements concluded. Such agreements defined general principles and forms of mutual contacts and programs of scientific and cultural collaboration. Mutual programs included practical steps for putting the agreements into practice.

The OSU developed relationships with the university centers of Finland (the city of Oulu), Spain (Valencia), Italy (Naples), the FRG (Regensburg), the USA (Baltimore), Canada (City of Halifax) etc. These agreements demonstrate the result of the new political mentality, which promotes the international contacts.

The agreements concluded as well as working programs suppose joint research, materials and information exchange; mutual publications of monographs, textbooks, manuals and collected articles; scientists, specialists and students exchange for carrying out joint research, lecturing, participating in different types of meetings: conferences etc; youth organizations and trade unions collaboration. Thus, particularly, the agreement on the students' exchanges was reached as the result of the OSU delegation (headed by Rector, Professor I. P. ZELINSKIY) visit to the Valencia Polytechnics University (Spain).

In that period of time students' exchange existed in the frames of bilateral interuniversity links, which were made up with 15 foreign universities-partners.

The Astronomical Observatory became the international coordinating center on the Variable Stars Issues, studied by the scientists of Poland, Romania,

Hungary, Czechoslovakia, Italy, the Netherlands, the USA and New Zealand. The terms of the agreement concluded between the OSU and Oulu University were fulfilled successfully. The joint manual “Industry and Plant Environment: the Economic Aspects” by V. PETRUSHENKO (OSU) and P. KHAVAS (Oulu) were published by Oulu University in 1989.

The inter-university scientific and technical collaboration foresees both the cooperation efficiency growth together with the implementation of positive foreign experience into the national economy and educational process, using the scientific research results having the positive impact on the domestic economy.

* * *

Despite inevitable difficulties and obstacles, natural on our way, the Odessa State University managed not only to save, but also to enlarge the accumulated legacy of its international collaboration obtained from previous generations of scientists. The “Iron Curtain” was unable to stop the development of knowledge and science in the whole world, Odessa University in particular. That is why, in the independent Ukraine, the OSU and then the ONU, has built fruitful relationships with foreign Universities on the solid basis laid before.

THE ODESSA I. I. MECHNIKOV NATIONAL UNIVERSITY

INTERNATIONAL COLLABORATION

(1991-2015)

Beginning with first decades and during the whole period of the University existence the international collaboration was always considered as the integral tool of educational and scientific development. Such collaboration has never been influenced by fashion or modern Western scientific streams. It has always had the only approach, which couldn't be imagined without the impact of the world scientific thought.

Negative historical experience of Chinese Empire self-isolation, which led to the centuries of lagging in the field of science and industry should be remembered because the isolation in the scientific and educational spheres excludes such an important factor of the economic development as science.

Collaboration in scientific and educational fields always occupied the prominent place in the Odessa University. It required gradual formation and development of the organizational and administrative forms for the coordination of such international activity.

First structural forms of the international activity coordination began to appear since the middle of the XX century, when the USSR started to welcome foreign students and postgraduates. In order to organize such work a special dean's office for foreign citizens was created. The development of other collaboration forms led to the creation of new departments such as the International Links Department, which is called the International Relations Office nowadays, and it is the structural part of International Cooperation Administration founded in 1993. In different periods the International Links Department was headed by Alexander L. SEDLETSKIY and by the Soviet Army retired Officer Konstantin K. PYSIN. They conducted the Department's activity in accordance with the demands of that period.

Since Ukraine gained its independence the new forms of scientific collaboration became necessary as the cooperation became more open both among the educational institutions and between separate scholars. The coordination of an institutional international activity by Ministry officials became less decisive. The new structural division within the Odessa University was created in 1992 in order to implement modern type of collaboration. Since then and nowadays it has been called the International Scientific Cooperation Section. It plays the principal role in organization and coordination of new scientific cooperation forms. Nowadays the International Scientific Cooperation Section has the strong ties with the International Relations Office. Both of them are headed by the Ph. D. (Phys&Math), Sen. Researcher Viktor S. GRINEVYCH.

Since 1992 the International Scientific Cooperation Section and the International Relations Office have become the coordinators of new forms of international collaboration. One can learn more about these forms in the next parts of the historical overview.

The international collaboration of the ONU scientific departments have led it to the worldwide acknowledgement within the academic community. Intensive scientific contacts are being realized due to the assistance of foreign experts invited to the University for conducting common scientific research, lecturing for students and young scholars as well as for discussing cooperation in scientific field.

Since Ukraine gained its independence in 1991 the international community has been interested in more intensified collaboration with Ukraine and different Ukrainian institutions, including the Higher Educational Establishments. The real facts demonstrate the results of this process, such as sharp increase of the number of mutual meetings, Odessa State University experts trips to the foreign countries for participation in different scientific events together with foreign experts visits to the Odessa State University. This activity is being conducted both in the scopes of the newly arranged agreements and the international scholarships, which became easily accessible for Ukrainian citizens. Fulbright Fund scholarship, Muskie Fund scholarship (the USA), German agencies of academic exchange DAAD etc. are among them.

During 1992-2014 Odessa I. I. Mechnikov National University was visited by the scholars from such countries as: Bulgaria, Italy, Netherlands, Syria, the USA, France, Federal Republic of Germany, Australia, Great Britain, Canada, Poland, Venezuela, Switzerland, Brazil, Greece, Ireland, Belgium, Norway, Israel, Croatia, Egypt, Finland etc.

At the same period a new form of educational collaboration appeared in our University such as the invitation of foreign native speakers for teaching at the Faculty of Romance and Germanic Philology, Faculty of Philology, Institute of Social Sciences. The great variety of foreign languages started to be taught. Among them: English, French, German, Italian, Spanish, Arabic, Hebrew, Greek, Turkish, Japanese, Chinese etc.

Annually at the New Year's Eve foreign lecturers were invited by the Rector for informal communication. Different methodical, organizational proposals and all everyday issues were discussed there aiming to improve the educational process (see photo 1).

The international cooperation of Odessa I. I. Mechnikov National University developed in rather intensive way in different geographical and professional directions.

Photo 1. Rector's meeting with foreign teachers (2002)

The US educational and scientific institutions were interested in collaboration with Odessa University. During the mentioned period the University was visited for different purposes : The First Secretary of the USA Embassy John BROWN, Attaché on the cultural issues of the USA Embassy

James STUART, The First Secretary of the USA Embassy on the cultural, educational and media issues Mary CRUGER, The USA Ambassador Mr. William PAYFER, Attachés on the cultural issues of the USA Embassy Susan CLIARY, Andrew POLE.

In October 2008 Merilyn PAYFER, the CRDF representative, took an active part in the organization of the Salzburg Global Seminar on the basis of Odessa I. I. Mechnikov National University which attracted many foreign business professionals.

In April 2010 the delegation of the USA Embassy in Ukraine headed by Attaché on the cultural issues Susan CLIARY visited Odessa I.I. Mechnikov National University. They were met by the Rector Valentin A. SMYNTYNA as well as by the lecturers and students of the Faculty of Romance and Germanic Philology. In the framework of this visit the Faculty of Romance and Germanic Philology students visited the performance based on Mark TWAIN works with Ken RICHTER as an actor.

One of the most efficient directions of cooperation was the exchange of scholars in the scope of the USA State Department Programs such as Muskie, Fulbright etc. The Fulbright Fund representatives visited ONU annually to present new programs.

As a result the English language professor Noel HEERMANS and Ph. D. (Economics) Elinor HATSHORN (the USA) visited Odessa within these programs in 1993. These experts worked at the relative faculties. They also assisted to secondary schools due to the University support. The American Side sent scholars in the professional fields necessary for the Odessa I.I. Mechnikov National University.

In 1994-1995 specialists in economics and logistics Mike KETKHEN and David MENAKHEM visited Odessa University. They cooperated with the University economists and also delivered several lectures for the students.

In 1996 Professor Katherine DWAYR worked at the Faculty of Economics of the Odessa I. I. Mechnikov State University as a lecturer. The Odessa University always provided proper conditions for the USA experts' professional work; special courses were organized for children who arrived with them. These courses were teaching in accordance with the USA colleges' educational programs, e.g. in Maths, Physics etc. Also some Fulbright Program students were provided with Ukrainian language courses. The Fulbright Exchange Program also included the Odessa University experts' visits to the USA institutions. Geography Professor Yuriy D. SHUISKIY and Doctor of Political Science, Professor Igor N. KOVAL (nowadays Igor N. KOVAL occupies the post of the Odessa I.I. Mechnikov National University Rector) were among them.

The Harvard University graduate Volodymyr KLEYMAN and the Babel's works researcher Rebecca STENTON arrived to the Odessa I.I. Mechnikov National University also within the Fulbright facilities during the following years.

In autumn 2009 the Fulbright Fund Scholarship holder and Birmingham South College History Faculty assistant Lo RENDALL worked at the Odessa I.I. Mechnikov National University as a probator.

Fulbright Fund students Ruth FISHER-SMITH (March-April, 2012) and Kingston city Road Island University Professor Nikolay PETRO (September 2012 – June 2013) worked at the Odessa I.I. Mechnikov National University as researchers in different fields.

In October 2009 the ONU Paleontological Museum professionals and Rutgers State University Anthropological Department assistant Robert SCOTT held common scientific research work.

Regularly since 1996 the specialists in French for foreigners have worked at the French Philology department on the basis of the agreement between the Odessa I.I. Mechnikov National University and the Embassy of **France** in Ukraine.

In 1991 lecturers of ONU French Philology department initiated the creation of public organization «Alliance Français» in Odessa. This organisation was acknowledged by the International Organization «Association of French Alliances» in 1993. Thus students and lecturers obtained the possibility to meet with the writers, artists, actors, musicians and politicians as well as take part in different events organised by «Alliance Français».

Nowadays one of the heads and the teaching stuff of «Alliance Français» French language courses are the Odessa University French Philology department graduates.

In 1994 the representative of the Prime Minister of France, Mrs. MURAE, visited French Philology department and gave dictionaries, books and manuals as a present thus developing collaboration.

Photo 2. The Odessa University presentation in Paris (Sorbonne, 2004)

From left to right:

- **ONU Rector, Prof. V. A. SMYNTYNA;**
- **Prorector of the University Paris-1, Prof. Christiane PRIGENT;**
- **Prof. of the Sorbonne University M. A. SOLOGUB;**
- **The ONU International Relations Office Head, Sen. Researcher V. S. GRINEVYCH**

In April 2010 Mr. Francis KONT, the vice-rector for international collaboration with Eastern European countries of Paris University in Sorbonne visited French Philology department. On the basis of his initiative French Philology department Master, now lecturer, Katerina A. ZHUK worked in that University on probation during a month.

Mr. Jack PHOR, the Ambassador of France in Ukraine met French-learning RGF students on 30, November 2010.

On 15, April 2011 French Philology department students met Mr. Bernard EMON, director of North America Francophonie Research Center (Paris, Paris-IV, Sorbonne). Mr. EMON delivered his lecture on «Francophonie and French literature of North America». He also answered numerous students' questions on the topic.

The Embassy of France is extremely interested in collaboration with Odessa I. I. Mechnikov National University. Regular visits of diplomatic representatives can illustrate the issue. In November 2012 and December 2012 Attaché of the Embassy of France in Ukraine Virgini WILLSHANGE visited our University. In December 2013 the Ambassador of France Alan REMY also attended Odessa I. I. Mechnikov National University. During these meetings foreign diplomats were acquainted with the University's life and discussed the plans of further inter-university collaboration.

The Center of Modern Greek Culture studies was established at the Romance-Germanic Faculty in March 2000. The Aristotle University in Thessaloniki gifted nearly 800 volumes of literature to the Center.

The Embassy of **Greece** in Ukraine and the Center of Greek Culture recommended native speakers experts to our University for teaching the Modern Greek language at the Institute of Social Sciences. Nanushka PODKOVYROFF has been teaching Modern Greek language at the Department of International Relations of the Institute of Social Sciences and at the RGF Faculty for more than 15 years.

Since 1998 the program “Odessa in Europe, Europe in Odessa” has been operating within TEMPUS-TASIS project, which includes also the collaboration with Athens National and Kapodistrian University. Andie CONTUDAKE, the lecturer of the said University, worked in the Odessa I.I. Mechnikov National University till 2000.

In different years the Odessa I. I. Mechnikov National University was visited by the Consuls General of Greek Republic in Odessa Yerassimos DAVARIS (January, 2011), Antonius HAZIORGLU (December, 2013) and the Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary Vassilis PAPADOPULOS (March, 2014). They had discussions with the students of the Department of International Relations .

Odessa I. I. Mechnikov National University has strong ties with Israeli Culture Center, which was established as a representative of the Embassy of **Israel** in Odessa in 1992. Due to them both special courses of Jewish studies were organized for Philosophy Faculty students and the common cultural events began to be held at the University.

During the period mentioned prominent professionals and scientists lectured for our students. Israeli scientist Issac KFIR and the Deputy of the Israeli Diplomatic Mission Shakhar ARIEL were among them. Mr. Shakhar ARIEL attended our University twice in 2006 and 2008.

Odessa I. I. Mechnikov National University students took part at the exhibition «The outstanding Israeli citizens originated from Odessa» in September 2009. The Jerusalem University Professor Olena RIMON delivered the lecture «Cultural Studies Issues in the Foundation Process of the State of Israel».

Odessa University representatives often take active part in the ceremonial events organized by the Israeli culture Center.

The First Secretary of the Embassy of Israel Mark DOVEV presented his project “Jewish and Israeli studies” in February, 2011 at the Odessa I. I. Mechnikov National University. Following it, the Experts of Chaise Center in the Jerusalem University Semen GOLDIN (in 2011 and 2013), Uri HERSHOVICH (in 2012), Siryl ASLANOV (in 2013) delivered special courses for the Philosophy Faculty students.

All the issues mentioned previously formed the mighty basis for signing the Agreement on Collaboration between the Odessa I. I. Mechnikov National University and the Centre of Israeli culture, which is the structural part of the Embassy of Israel in Ukraine.

The next Director of the Center of Israeli culture Yulia DOR visited Odessa I. I. Mechnikov National University and continued the tradition, lecturing in ONU (in December, 2012). She also took part in the event called “Israeli Days” (in April, 2013) and the “Memorial Day of the Catastrophe and Heroism”.

The newly appointed First Secretary of the Embassy of Israel in Ukraine Boleslav YATVETZKIY visited ONU continuing the tradition of fruitful collaboration.

Traditionally friendly ties between Ukraine and **Bulgaria** are carried out as cooperation between ONU and Bulgarian institutions. In 2004 at the extraordinary session of the Scientific Council of the Odessa I. I. Mechnikov National University Mr. Krasymir PREMYANOV – Bulgarian politician - was awarded the title of the Honorary Professor. Rector Valentin A. SMYNTYNA congratulated the prominent Bulgarian politician Mr. Krasymir PREMYANOV with the acknowledgement of his activity.

Mr. SVINAROV (the Defense Minister of Bulgaria) rewarded the excellent Bulgarian philology students with the trip to Bulgaria during his visit to the ONU on 11, April 2004.

On 26, May 2007 the Saints Cyril and Methodius monument was unveiled on the territory of the University. The Vice-Prime-minister and the Minister of Education of Bulgaria Mr. Daniel WIDCHEV participated in the event.

The lecturers and native speakers from Bulgaria have been working at the Odessa I.I. Mechnikov National University for over 15 years, providing the high level of students' knowledge of the Bulgarian language and better understanding of Bulgarian cultural, political and economical lifestyle.

Our University is grateful to Zoya T. BARBOLOVA (in 1996, 2000-2002), Olena NALBANTOVA (in 2001-2006), Maria S. MYZHLEKOVA (in 1997-2001, 2007, 2009-2010), Lyublena M. ANISOVA (in 2000), Lyudmila I. MYNKOVA, Ivo B. PANCHEV (in 2012-2013).

Kalina V. GALUNOVA continued the tradition of Bulgarian lecturers working in the Odessa I.I. Mechnikov National University as a teacher of Bulgarian language and literature in 2014. Her activity has the positive impact on the spreading of bilateral ties between Bulgaria and Ukraine and strengthening of international collaboration.

At the same period Welykotyrnovo university Professor David Angel ASSENOV (in 1992), Nevena DONCHEVA, and also teachers Lyuba Stoichkova DIMYTROVA (in 1997), Penka RADEVA (in 1998, 1999, 2001), Violetta RUSEVA (in 1999, 2002) visited the Odessa I.I. Mechnikov National University as lecturers for Bulgarian Philology department. With the assistance of docent Dymitr Vilchev PETROV-KENANOV in 2002 and lecturer Yelena Koleva NALBANTOVA in 2008 Bulgarian Philology department students had an opportunity to learn “Literary ties between Bulgaria and Ukraine” special course.

Annually in May the Odessa I. I. Mechnikov National University traditionally holds the Days of Slavic Writing System. Such prominent diplomatic persons of Bulgaria as Consular General of the Republic of Bulgaria in Odessa Stoyan GORCHIVKIN (in 2012) and Vice-President of the Republic of Bulgaria Margarita POPOVA participate in these ceremonial events.

The collaboration with **Italian** Higher Educational Institutions has long history of developing before and also after Ukraine gained its state independence. Thereafter, the Odessa I. I. Mechnikov National University conducts efficient bilateral relations with 11 Italian universities, including the universities of Rome, Genoa, Bologna, Messina, Venice, Florence etc.

Due to the signed agreements the Poetic Collection of Dr. Corrado CALABRO poems was translated into Ukrainian and then published. Later he was elected as Honorary Doctor of our University. In 2009 the Director of Italian Culture Institute in Ukraine Mr. Nikola BALLONI was also elected as the Odessa I.I. Mechnikov National University Honorary Professor at the ceremonial sitting of the ONU Scientific Council.

As a result of this activity the Giuseppe Garibaldi Center of the Italian History and Culture was established in ONU. All the necessary teaching materials and technical equipment are available for the efficient work of the Center. The Ambassador of Italy in Ukraine Fabio FABRY, the Director of the Italian Institute of Culture Mr. Nicola BALLONNI, Mrs. Anita GARIBALDI-JALLE, Genoa vice-mayor Sir Paolo PISARELLO visited the Odessa I.I. Mechnikov National University for participating in the ceremonial events on the unveiling of the Center in September 2007.

Italian native speakers gained the possibility to lecture in the ONU due to the agreement on the scientific-educational collaboration concluded by the Odessa I. I. Mechnikov National University and the Institute of the Italian Language and Culture Studies within the Embassy of Italy. Chechiliya HELLI, Rosana LUKKEZI, Nikoletta KONFORTI, Fabio MARKOTTO (since 2010) have worked in the ONU due to this agreement.

The collaborator of Free Community Institute Abel POLEZE lectured the “European Geopolitics” courses and “History, Theory and Modern Issues of the European Integration” in the scope of international project “Civic Education Project” 2003-2004.

The Ministry of Foreign Affairs under the patronage of the President of Italian Republic organizes the “Weeks of the Italian Language in the World”, which are held annually in the Odessa University. Due to the Italian Culture Institute initiative, professors, scientists, public figures, including Professor Anita Garibaldi and Art Critic Alessio BERGAMO, professors Marchello SILVESTRINI and Mauro BERNAKKI (Perugia University for foreigners), Clara Vadakkino RIGAMONTI and Maria BORDINI (Ferrara University), lecture and conduct seminars in the ONU. Professor BALLONY made personal contribution in joint Ukrainian-Italian events held in the Odessa I. I. Mechnikov National University, e.g. celebrations of the Italian Independence Day in the ONU in May 2009.

Celebration of the “Europe Days in Ukraine” were carried out in April 2010 and the Ambassador of the Italian Republic in Ukraine Petro Jovanni DONICHI visited the University with the aim of participating in the ceremony.

Italian Giuseppe Garibaldi History and Culture Center carry out the Days of Italian culture in Odessa annually in July. Respected diplomatic persons of Italy and Italian scholars from the Higher educational institutions visit those events.

Collaboration with the Higher educational institutions of **Poland** is also an important part of the ONU international activity.

The Poland Sejm Member Vlodzimezh ZIMOSHEVICH participated in the ceremonial session of the ONU Scientific Council in July 2005. He was conferred with the “Doctor Honoris Causa” degree of the Odessa I. I. Mechnikov National University.

We welcomed a lot of delegations from Lodz University and Warsaw University for the development of cooperation. The delegation including the Rector Professor Katazhina KHALAZIYSKA-MATZUKOV, Vice-Rector on international relations Professor Voitzeh TZYGELSKIY, and the Director of the Eastern European Research Center Yan MALYTZKIY visited ONU thus initiating the cooperation.

In 2007 the spouse of the President of Poland Mrs. Maria KACHINSKA visited Odessa I. I. Mechnikov National University for acquaintance with our University activity (see photo 3).

Photo 3. Mrs. Mariya KACHINSKA's visit to the ONU (2007)

In the middle:

- Mrs. Mariya KACHINSKA;
- ONU Rector, Prof. V. A. SMYNTYNA;
- On the Rector's left – Odessa Mayor Deputy T. FEDIRKO

In 2011 Odessa I. I. Mechnikov National University held XIV session of the Ukrainian-Polish Expert Commission on the issues of the improvement of History and Geography textbooks content. The Consular General of the Republic of Poland in Odessa Ionna STRZHELCHIK participated in the session mentioned.

The Consul of the Consulate General of the Republic of Poland in Odessa Adam ADAMCHYK participated in the Christmas celebrations in December 2011.

In May 2012 the delegation of Educational Fund “Perspectives” visited Odessa I. I. Mechnikov National University for talks with the University leadership and students. The delegation included the Fund President Valdemar SIVINSKY, Rector of the Kielce University of Technology Stanislav ADAMCHACK, coordinator Voitzech MARVITZA.

The Polish lecturers as other native speakers work at the Odessa I. I. Mechnikov National University, providing the high level of the language for students. Our students also can get acquainted with cultural, educational and economic aspects of life in Poland. Agneshka YASTZHEBSKA, and then Sonya DINARSKA, continue the tradition of Polish lecturers visiting the Odessa University which improves and strengthens Polish-Ukrainian collaboration.

The Odessa I. I. Mechnikov National University regularly invites highly-ranked persons, such as Consular General of the Republic of Poland Ioanna STRZHELCHIK (September 2010, September 2011, September 2012, May 2013), Consul of the Consulate General Adam ADAMCHYUK (December 2011, May 2013), Ambassador of the Republic of Poland in Ukraine Henrick LITVYN (April 2014) for participation in the ONU cultural events, e.g. “Slavic Christmas” and Presentation of “Incunabula and Rare Publications in the University Library” program, “the Poles in Odessa” etc.

The signing of the Memorandum on the mutual understanding with one of the most ancient European Universities – the Krakov Jagiellonian University – formed the strong basis for the further collaboration between the higher educational institutions of Poland and Ukraine. Odessa University delegation headed by the Rector prof. I. KOVAL was invited by the Consulate General of the Republic of Poland in Odessa and by the Rector of Jagiellonian University, professor. W. NOWAK in December 2013 for the ceremonial event in Krakow. (see photo 4).

Photo 4. Celebrities in the Yagellonian University (Krakow, 2013)

From right to left:

- **Rector of Jagiellonian University, professor. W.NOWAK;**
- **ONU Rector, Prof. I. M. KOVAL;**
- **Consular General of Poland in Odessa I. STRZHELCHIK;**
- **The ONU International Relations Office head, Senior Researcher V. S. GRINEVYCH**

This agreement provides the wide range of collaboration activity, including Polish and Ukrainian Studies.

Important scientific results were obtained within the number of Agreements signed with the leading scientific institutions of the **People's Republic of China**.

Collaboration of Ukrainian and Chinese educational institutions has the traditional character. It originates from the time of PRC establishment in 1949. The Chinese-Ukrainian Collaboration has never stopped, but depend on the international situation and interior circumstances in our countries had more or less intensive character. The new stage began in 1991, after the PRC had acknowledged the independence of Ukraine and the diplomatic relations were established. At the same time direct relations were established between Higher Educational institutions of Ukraine and PRC.

The Agreement about scientific cooperation was concluded in 1991 between Odessa State University and East-China Normal University (Shanghai). The working program had foreseen cooperation both of two partner departments: General and Marine Geology (OSU) and Physical Geography (ECPU) in the field of ecological issues of sea coast protection.

Prominent scientists took part in that project: Professor V. SHUISKIY, Professor A. SVETLICHNIY, Prof. I. GOGOLEV from OSU side, and the Director of the Institute, Prof. Chen DZHI-VU, Prof. Chen IONG-VANG (PRC) and others. Joint China-Ukrainian Company Ltd. "Dalyan" was established in 1995 for production of the Advanced Electric Current Source of repeated use. The responsible person from the OSU side was the Head of the Scientific-Research Laboratory, F. V. MAKORDEY, Ph.D., Senior Researcher. The electric current sources, designed and produced in OSU were jointly tested which proved the perspectiveness of those devices.

The city of Qingdao (the PRC) and Odessa have been twin cities since 29 April, 1993. Qingdao is one of the biggest resorts of China, situated on the Qingdao mountain slope at the southern part of Qaodun Peninsula on the Yellow Sea coast.

In 2007 the Tianjin University Delegation headed by the President of the University Council on the general issues Mrs. Zhang ZHIGANG visited the Odessa I.I. Mechnikov National University to fulfill bilateral collaboration plans .

In September 2008, the delegation of the Qiushi University of Technology (Qingdao city, the PRC) visited ONU for signing the Agreement on Collaboration. The delegation included the Rector, Professor Lin SIBAO, Vice-Rector Syuy KHU and Director of the Foreign Relations Department docent Huan ZHY-AZHYUN. This agreement provides mutual training for bachelors on the number of specialties and Chinese students' studying in ONU. The basis for mutual collaboration was developed during the ONU delegation's visit to the PRC in 2007.

At the meeting with Qingdao University Rector, who represented the leading University in the region, the discussions touched not only the issues of carrying out several agreements signed before, but also the new joint projects planning.

The next step of the bilateral cooperation with the PRC was the establishing of the Chinese Culture and Linguistic Center as a structural subdivision of ONU functioning since 14, December 2012 on the basis of the Confucius Institute. The Consular General of the People's Republic of China in Odessa U SYAOIN, Vice-Consul of the Consular General Yuy CHYUN'I, and Consul of the Consular General Syn YANVEI also participated in the ceremonial event.

The Confucius Institute is the global net of the Chinese cultural and educational centers. They were established by the China State Committee for the Chinese culture and language spreading abroad. Nowadays there are more than 120 Confucius Institutes in 50 countries. They are aimed at strengthening friendship and mutual understanding between China and foreign countries by spreading information about the cultural, language, economical, and social aspects of life in China. The important aspects of the Confucius Institutes' activity are organization of the Chinese language and culture courses for testing and training, providing different competitions etc.

Under assistance of the Teachers department of the PRC committee HANBAN and the Consulate General of the People's Republic of China in Odessa the native speakers, teachers of Chinese among them Chin ZYUN and Syue WEIMIN work in ONU.

The wide range of collaboration issues have existed with the Turkish educational and scientific institutions during the described period of Ukrainian history. The documents on mutual trade, economic and cultural cooperation were signed by the Presidents of Ukraine and **Turkey** in November 1996. It was a positive contribution to bilateral relations improvement in the educational field.

The Center of Turkish Culture was established in ONU in 2004. The Consular General Yashar PINAR participated in this event and was one of those who actively promoted the existence and activity of the Centre.

ONU supports and actively participates in such ceremonial events of the Republic of Turkey as "Youth and Sports Day", Days of Turkish culture. With this air of partnership the University welcomed the official Turkish representatives: the Consular General of the Republic of Turkey Murat TAMER (in February 2011), the Consular General of the Republic of Turkey Huseyn ERGANY (in August 2011 and March 2012), Nur SAGMAN (2014 and 2015) and other diplomats.

At that period of time Odessa University supported a lot of bilateral contacts with different Turkish HEI, among them were Trabzon Karadeniz Technical University and Antalia Akdeniz classical university. The said universities regu-

larly invited Odessa University amateur students to take part in the Youth Festivals which were traditional in Turkey during several decades. Odessa University Folk Group, dancing ensemble “Avtograf”, ONU Choir Capella occupied decent places in those Youth Festivals. The Turkish Ermioni Choir of 35 persons visited ONU in 2003.

Due to the efforts of Inter-Ministerial Commission on cultural issues of the Republic of Turkey and the Consulate General of the Republic of Turkey the teachers of Turkish, native speakers, were sent to the Institute of Social Sciences. Among them in different years were Izmir University teacher Myunever TENEKEDZHY (1999-2002) , Ali Baykan (2002-2004), Nazmi YYLDYRYM (2004-2007), Cemal SAKALLI, Ahmet Sinan DEMYRSOY, Yusuf ALTY-NYSHEK (2004-2005), Ozcan KEMAL (2006), Hayrettyn PARLAKYYLDYZ, Nyhan OZYYLDYRYM (2007-2010), Sinan CHITCHI (2007-2010), Zekeriya KARADAVUT (2007), Chahlayan ALMAZ (2010-2012), teachers Soner KORKMAZ and Dursun Ahmed ATADZHYK now are continuing the tradition of teaching the Turkish language.

At the same time the University leadership pays much attention to social and humanitarian relations with foreign partners. Odessa University concluded the Agreements with the following Turkish Universities: Trabzon Black Sea University, Antalya Mediterranean Sea University, Istanbul universities: Mimar Sinan Istanbul University, Istanbul Classic University etc. These relationships embraced not only scientific and educational aspects, but also cultural exchange.

Odessa State (further National) University Dance Ensemble of the Students and employees gathered under the Cultural Center (director E.A. CHECHELNITZKIY, Merited Person in Ukrainian Culture) was invited to Trabzon, Antalya and Istanbul Universities for a number of times. They worthily represented the University and Ukraine abroad. (See photo 5).

Photo 5. The University’s Ansamble in the city of Trabzone (Turkey, 2000). Mission of friendship and humanism

One can see the university group bright performance in the Turkish university campus, under the Ukrainian flag. The art professionals of the OSU Cultural Center did

much for the successful realization of this activity: art supervisor A.E. KOLE-SNIKOVA, art masters A. H. BOLOMSA, L.V. BORSHENKO and others.

Such prominent professionals as Honoured Art Person of Ukraine, Professor A. P. SEREBRI and Y.D. PILCHEN have made considerable contribution to the process of formation and development of Odessa University Choir, which demonstrated its talents in many countries.

University Choir was invited and also performed at the Universities of Hungary (Szeged), France (Paris), and Greece (Thessaloniki).

The specific amateur show-group – the Club of the Funny and Inventive was formed in the university in 1980s and became the visiting card of the city of Odessa. It was invited to many countries, visited the cities of Australia, the USA and Israel .

Mutual relations have been developed between the city of Odessa and more than 20 twin-cities worldwide. Regensburg (**Germany**) is among them. The unique scientific school of Slavonic Studies was formed in XX century in Regensburg. It concentrated inter alia on cultural peculiarities of the nationalities of Odessa region.

This aroused extraordinary interest of the Regensburg scholars to the development of fruitful cooperation with Odessa University scholars. Great effort was made by Odessa University to develop collaboration with German institutions both in Ukraine and abroad. As a result of mutual interest and striving for the fruitful collaboration of our cities in general, and our universities in particular, the twinhood of our cities – Odessa and Regensburg was concluded. Consequently, stable contacts were established between Odessa and Regensburg universities.

Odessa and Regensburg became twin cities on November 4, 1990 due to the OSU and the Regensburg University initiatives.

Since that time many mutual events were organized and realized by professionals of these two universities.

Professors Erwin WEDEL and Heinz KNEIP headed the process of lecturers/researchers and students exchange since 1990. Regensburg University students studied at the OSU- ONU as probationers (including five-month trainings), while the ONU students studying German probated in the Regensburg University in exchange. Researchers and professors of relative departments of both universities fruitfully cooperated fruitfully. This cooperation resulted in numerous monographs and textbooks of prepared and published at that period of time.

Among them the works of Prof. N.P KOVALENKO, Assoc. Prof. N. SHEVCHUK, Prof. V. ANIKIN, D-r A. MERTZ, Prof. Dr. Ekehart FOLKEL and others. Those years of collaboration showed that fruitful contacts are easily established between scientists irrespective of the official borders. This attitude was illustrated by the official visit from Regensburg University in 1992.

The delegation of the Regensburg University which included the Rector, Professor H. ALTNER and the Director of the Institute of Slavistics Prof. E. WEDEL

visited Odessa State University in October 1992. They were welcomed by that time OSU Rector, Professor I. P. ZELINSKY (see photo 6).

Photo 6. Meetings in Odessa University with the Regensburg University delegation (1992)

In the foreground:

- **Regensburg University Rector, Prof. H. ALTNER;**
- **OSU Rector, Prof. I. P. ZELINSKY;**
- **The Romance-Germanic Faculty Dean, Prof. L. M. GOLUBENKO**

Beginning with 1993 the «Society of the Regensburg University friends» headed by Dr. Johan FILBERT actively promoted the contacts between our universities having collected and gifted to the OSU more than 18, 000 books.

Dr. Johan FILBERT organized a number of seminars on economics for the ONU economics-learning students at the Regensburg University in 1994-1999. 136 students and 14 lecturers of ONU took part in those seminars.

Dr. Johan FILBERT also organized and financed the trip for outstanding German economists to lecture in ONU in 1993-2000, where he himself lectured on business and management issues.

The International Scientific Conference on “History of the Black Sea Coast Germans and the Ukrainian-German ties” was held in Odessa in 2003, which was opened and welcomed by that time ONU Rector, Prof. V. SMYNTYNA. The ONU Historical Faculty professionals and the charity fund “Bavarian House” participated in this conference together with other organizations.

The Slavic Institute Director, Professor Walter KOSHMAL, appointed in 1994 headed «Tandem» programs from 2000 to 2006. These programs provided the possibility for 15 couples of students (so called TANDEMS) from ONU and the Regensburg University to learn the language of the partner-country and to work on the current issues in educational, cultural and social spheres etc.

The Odessa I.I. Mechnikov National University also cooperates with non-governmental institutions of Germany in different fields. German Academic Exchange Agency (DAAD) plays an important role in this process. It provides educational and research programs for students, young researchers and experts.

Senior officials of the DAAD regional office responsible for Russia and Ukraine paid numerous visits to the Odessa University. They also highly estimated the level of mutual collaboration. DAAD regularly sends German language teach-

ers to ONU. Their activity provides the high level of German Philology teachers' training. Rainer SCHLICK, Tanya GRISHAMMER, Elke BREDEREK, Zigbert Klee (nowadays Kiev DAAD office head), Anette GEITHNER, Mary LANDSHUTER, and Michael REIKHELT worked in ONU in different years. Nowadays Lyeoni LUDWIG and Regina ULYEN work at the University Department of German Philology. Collaboration with DAAD is still developing actively and has a prominent perspective.

The 25th Anniversary of the twinhood of our cities was solemnly celebrated in July 9-12, 2015 in Regensburg. The official delegation of Odessa, headed by the city Mayor, Gennadiy TRUKHANOV, was invited to this event. The Odessa University Rector, Prof. Igor KOVAL was a member of the delegation. During the personal meetings in the frames of these celebrations Prof. I. KOVAL and Prof. W. KOSHMAL (Director of the Institute of Slavistics) discussed the perspectives of mutual work, which has to influence positively not only the educational development in both universities, but also deepen bilateral relations between Ukraine and Germany in general.

Collaboration with the scientific-educational institutions of **Romania** was also fruitful. Thus, in December 2003 ONU was visited by the delegation of the Babesh-Bolyai University, headed by the Rector, Prof. Andriy MARGO together with The Consular General of Romania in Odessa Kornel GEORGIASH (see photo 7).

Photo 7. Delegation of the Babesh-Bolyai University visit to ONU (2003)

From left to right:

- **International Relations Office Head, Docent V. S. GRINEVYCH;**
- Physical Faculty Dean G. G. CHEMERE-SYUK;**
- Consular General of Romania in Odessa K. GEORGIASH;**

ONU prorector on the international collaboration V. V. POPKOV; ONU Rector, Prof. V. A. SMYNTYNA; Babesh-Bolyai University Professor A. MARGO; ONU Prorector V. I. IVANITZA; Director of the Institute of Social Sciences, Prof. I. M. KOVAL (nowadays ONU Rector); ONU Prorector, Docent O. V. ZAPORZHCHENKO

Another perspective direction in international scientific and educational activity is collaboration with **Romanian** educational, scientific and cultural institutions. They began with the visit of the Lower Danube University delegation headed by the Dean of History, Philosophy and Theology Faculty, Professor Ivan YEVLAMPIY on 4-7 April, 2012 due to the Agreement between the Odessa National University and Lower Danube University of Galati, Romania. This visit launched further collaboration of the students and scientific research of Lower Danube peoples' history and culture. The agreement on free lecture courses for the history-department students beginning September 2012 was also concluded.

The Deans also agreed to work out in the nearest future common courses on the Lower Danube history.

The Parties also agreed to establish the Ukrainian Center in Galati and Romanian Center in Odessa aimed to intensify mutual contacts and strengthen scientific, cultural and educational activity. Definite contribution to the ethnic and historical issues of both countries was made by Professor Vyacheslav KUSHNIR, Odessa University History Faculty Dean. His album named "Collection of Low Danube Rushnyk (Towels) published by Galati Historical Museum, was presented at the ONU Scientific library. The exhibition of the Romanian towels was also shown there.

The Romanian delegation which included the Romanian national minorities' representatives and Ethnic Relations Department representatives visited the ONU Historical Faculty and the ONU International Relations Administration on 21 May, 2012. The results of collaboration with the Romanian Higher Education Institutions and public organizations, including the Romanian Ukrainians Union, were discussed during this meeting. The members of the delegation got acquainted with the ethnic research plans of the Historical Faculty and its plans for traditional culture studies of Odessa region ethnic groups.

The Romanian Ethnic Minorities Union commission participation in such events had the purpose of maintaining studying and popularization of the traditional culture of the Lower Danube ethnic groups. The practical results of these negotiations were the decision to welcome the ONU multiethnic students' delegation in Romanian universities.

Valuable interaction was established with other Danube Region partners - Austrian Higher Education institutions and the Odessa I.I. Mechnikov National University. Mutual scientific research work of Vienna University Paleontological museum researchers and the scientists from Quaternary Sciences Commission of the Austrian Academy of Sciences headed by Professor Rabeder HERNOTE at the ONU Paleontological museum can be a striking example of this cooperation. The largest collection of fossils found at the south part of the Eastern European Platform (Ukraine and Moldova) is exhibited in the University museum. Also

there are unique collections of fossilized flora and fauna, which you won't find in any other paleontological museum in the world.

Collaboration with **Austria** Universities was also fruitful. Salzburg Global seminar and Odessa I. I. Mechnikov National University organized and held on 31.03.2007- 05-04-2007 International seminar headed by Olyn ROBINSON. The key issue of the seminar was "Innovations and Enterprise support and development in Odessa: discussion, problems and solutions". This important event was followed by the world recognized meeting in 2008.

The previously mentioned nongovernmental Austrian organization – The Salzburg Global Seminar chose the Odessa Mechnikov University as a decent partner for the International Seminar «Fostering Innovation and Entrepreneurship in Odessa; Issues, Challenges and Solutions», 1-5 October, 2008. That Seminar was held under the protection of the American CRDF, Odessa City and State Administration and gathered in Odessa outstanding professionals including Japan Prime-Minister Assistant, M. AIZAVA (see photo 8).

Photo 8. Salzburg Global Seminar participants (2008)

The Vienna University Rector, Prof. Dr. George WINKLER (that time President of European University Association) visited ONU in May 2008 to discuss Bologna Process results implementation. The event gathered representatives from nearly all Ukrainian universities (see photo 9).

Photo 9. Seminar of European University Association «Bologna Process results implementation» (2008)

In the middle:

•ONU Rector, Prof. V.A. SMYNTYNA;

•On his right - The Vienna University Rector, Prof. Dr. George WINKLER (that time President of European University Association)

It has become evident that European university community considered Odessa city in general, and the Odessa I. I. Mechnikov University in particular as an actual template for the European level educational activity. This understanding was supported by a number of important visits to ONU. In 2004 the Minister of Education, Science and Culture of Austria, Elizabeth GERER visited the university and had many talks concerning the education problems with Odessa State Administration officials and Odessa University leadership.

The Vice-Minister of Education of Austria Wolfgang SHTELZMULLER visited the University on 20 November, 2009. He was accompanied by the Secondary Education Department Deputy Head Astrid LUCASSER. They presented the educational project “Austrian School” in Ukraine.

Vienna University Professors Renate FAISTAUBER, Tyna WILKE and other experts participated in the ONU conferences in 2012-2013. In March 2013 Professor Henning SHLUS lectured for the Institute of Social Sciences students. The topic of his lecture was “The Educational System of Austria and Public View”.

The important issue of the Odessa University international activity has always been establishing cooperative links with the universities of **former Soviet Union republics**.

The Klaipeda University (Lithuania) Vice-Rectors Vidyutis LAURENAS and Rimantas DIDZIOKAS visited ONU in June 2007 in order to discuss the common activity due previously adopted Working program. It has become the strong basis for the further collaboration with the Lithuanian institutions of higher education.

The Klaipeda University students and teachers visited ONU in 2008 to work jointly on the topic “Sea Environment Research and Protection”. 17 Lithuanian students and 4 teachers practiced in ONU the following year.

The experts of the ONU Astronomical Observatory took part in the research within the common Lithuanian-Ukrainian Project in 2009-2010. They cooperated with the Institute of Theoretical Physics and Astronomy experts from Vilnius University. Arunas KUCHINSKAS, Augustinas IVANAUSKAS, Vidas DOBROVOLSKIS were among them.

The Ambassador on Special Missions of the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Lithuania Vytautas NAUDUZHAS met ONU Rector in May 2013. He also delivered his lecture on the Lithuanian Presidency in the European Union Council.

Vilnius University experts and experts from the Kaunas Vytautas Magnus University took part in the 6th Forum of young Jewish researchers from Russia and Eastern Europe in July 2013. They also participated in the conference “Social and Political transformations within the crisis society” held by the Institute of Social Sciences in September 2013.

Collaboration with the **Commonwealth of the Independent States** higher educational institutions became an important part of international collaboration. A group of experts from the Moldova Academy of Sciences Geography Institute collaborated with the Odessa I. I. Mechnikov University in carrying out The International Field Symposium. It was held at the Engineering and Marine geology department in 1998. Shevchenko University delegation from Moldova headed by the Rector, Prof., Dr. Stepan I. BERIL visited ONU for the discussion of further collaboration in the Ukrainian language and literature studies in March 2007.

The experts from the High Anthropological School of Chisinau (Moldova) headed by Professor M. RYUSEV, docent from the St.-Petersburg University M. VOLKOVA and Perm State University docent O. O. KAMENSKIY (Russia) took part in the scientific seminar “Eshatos: history of philosophy in the context of the idea of bounds” (September 2010). The latest event was a striking instance of multi national cooperation of former CIS republics. The CIS scientists take active part in the ONU Conferences. Experts from the Russian Scientific Research Institute of Fisheries and the Papanin Inland-Waters Biology Institute took part in the IV International Conference “Current issues of the theoretical and practical ichthyology” in September 2011.

A group from St.-Petersburg University which included 18 students and 3 teachers practiced at the **Physical Geography and Land-utilization** Department of the Faculty of Geology and Geography in 2004.

The Consul of the Consulate General of Russian Federation in Odessa Y. DIDENKO together with Moscow, Syktyvkar and Arkhangelsk Higher educational institutions experts visited the conference “Second Scientific readings dedicated to the memory of Y. O. KARPENKO”, the world known Ukrainian philologist, (October, 2011).

Mogilev State University of Nourishment experts A. S. SKAPTZOV, V. A. YUREVICH, V. N. TZAP participated in the 25 International Scientific Conference “Dispersion Systems” held by the ONU Scientific Research Laboratory.

ONU invited foreign specialists from the Kazakh K. I. SATPAYEV National University of Technology (Almaty) and from the Institute of Chemistry problems (Baku, Azerbaijan) for participating in the II International Conference “Modern resources-saving technologies: problems and perspectives” (October, 2012)

More than 100 scientists from different Higher Educational Institutions of **Russia**, Belorussia, Moldova and Kazakhstan participated in the wide range of events, such as presentation of the program «Anciently printed and rare publications of the University library», II International Conference «Modern resources-saving technologies: Problems and perspectives», «Sensor electronics and microcircuit technologies», «Russian studies and the present time», «Memory and the monument culture within the democratic society», «Social and political transformations within the crisis society», G. Frolovsky philosophical readings, etc.

The Turkmenian Ambassador Nurberdi A. AMANMURADOV visited the Odessa University twice and lectured for ONU research workers and students in May 2011 and March 2013.

It should be mentioned that the results of the ONU collaboration with the foreign experts is the important contribution to the state budget scientific themes and to other scientific research works of the ONU and one of the main aspects of the University work.

The important feature of the ONU is the educational and scientific succession. It means that the previous work and strategic plans are continued regardless of the changes and transformations inside and outside the University.

The University was always interested in the development of existing relations and establishing new relationships via new agreements.

The collaboration with scientific-educational institutions of **Spain** is highly estimated. Agreements with the Valencia Classic University and the Valencia University of Technology were concluded in 2007, implemented and extended in 2011 (see photo 10).

Photo 10. Meetings in the Valencia Classic University (2013)

From right to left:

- **ONU Rector, Prof. I. M. KOVAL;**
- **Prorector of Valencia Classic University Olga Gil' MEDRANO;**
- **The International Relations Office Head, Docent V. S. GRINEVYCH**

The area of searching of new prospective partners is not limited by European countries. It also includes **South Eastern region and African states** (see photo 11).

Photo 11. Kenya Government delegation visit to ONU (2012)

The ONU International collaboration has not only glorious history, but also huge perspectives.

ONU is not standing aside the processes of globalization and levelling of state and cultural boundaries. The ONU subdivisions activity doesn't only respond to current challenges, but also suggests deepening of international cooperation. The interaction with foreign partners, in its turn, makes the Odessa University to be the leading multicultural center of Southern Ukraine.

REFERENCES

1. History of the Odessa University 1865-2000. / edit. by V. A. Smyntyna. – Odessa: Astroprint, 2000. – 226 p. / [ukrainian edition: Історія Одеського університету 1865-2000. / під ред. В. А. Сминтини.] /.
2. Odessa University 1865-1990. / edit. by I. P. Zelinskiy. – Kyiv: «Lybid'», 1991. – 163 p. / [ukrainian edition: Одеський університет 1865-1990. / під ред. І. П. Зелінського.] /.
3. Odessa (Novorossiya) University Grantors 1865-1920: materials on the ONU history. / M. A. Podrezova Y. V. Berezhok, Y. V. Polevschikova, Y. V. Savel'yeva, V. V. Samodurova. – Odessa: Astroprint, 2005. – 422 p. / [ukrainian edition: Дарувальники Наукової бібліотеки Одеського (Новоросійського) університету 1865-1920: матеріали до історії ОНУ імені І. І. Мечникова. / М. А. Подрезова, Є. В. Бережок, Є. В. Полевщикова, Є. В. Савельєва, В. В. Самодурова.] /.
4. Report on the Novorossiya University State and Activity. – Odessa, 1884-1915. / [ukrainian edition: Звіт про стан і діяльність Новоросійського університету. – Одеса, 1884-1915.] /.
5. Samoylov F. A. Contemporaries Memoirs about the Novorossiya University – Odessa: Astroprint, 1999. – 296 p. / [ukrainian edition: Самойлов Ф. А. Новоросійський університет у спогадах сучасників.] /.
6. Short Report on the Imperial Novorossiya University State and Activity. 1867/68, 1877/78, 1879/80-1884/85 – Odessa, 1868-1884. / [ukrainian edition: Короткий звіт про стан і діяльність Імператорського Новоросійського університету 1867/68, 1877/78, 1879/80-1884/85 навч. рр.] /.
7. Smyntyna V. A. Odessa I. I. Mechnikov State University: Current State and Look in the Future. – Odessa: Astroprint, 2000. – 20 p. / [ukrainian edition: Сминтина В. А. Одеський державний університет імені І. І. Мечникова: сучасний стан, погляд у майбутнє.] /.
8. The OSU/ONU Administrative documents (the Orders) 1991-2015. / [ukrainian edition: Розпорядчі документи (Накази) ОДУ/ОНУ імені І. І. Мечникова 1991-2015 рр.] /.

Наукове видання

**ІСТОРІЯ
МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ імені І. І. МЕЧНИКОВА
(1865-2015)**

*Присвячується 150-річчю Одеського національного
університету імені І. І. Мечникова*

*Видання підготовлене колективом Відділу міжнародного співробітництва
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова*

Автори висловлюють щирю вдячність науковому співробітнику
ОНУ імені І. І. Мечникова
Філевській Людмилі Миколаївні
за вагомий внесок при підготовці видання

Комп'ютерне верстання – О. І. Карлічук

Підп. до друку 30.10.2015. Формат 60×84/8.
Ум.-друк. арк. 9,77. Тираж 100 пр.
Зам. № 1260.

Видавець і виготовлювач
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4215 від 22.11.2011 р.

Україна, 65082, м. Одеса, вул. Єлісаветинська, 12
Тел.: (048) 723 28 39